

MONTREALIO LIETUVIŲ REZOLIUCIJA

FRIIMTA LIETUVIŲ KOLONIJOS MONTREALYJE, IŠKILMINGOJE SUEIGOJE, KURI ĮVYKO PLATEAU SALEJE, 1951 M. VASARIO 18 DIENĄ.

Skaitlingai susirinkę paminėti Lietuvos tautinės šventės 33-sias metines, ryšium su Lietuvos valstybės nepriklausomybės paskelbimu, kuris įvyko Lietuvos senojoje sostinėje Vilniuje, 1918 m. vasario 16 dieną, ir pareikšti protestą prieš mūsų tėvynės okupaciją ir prieš žiaurią lietuvių tautos priepaundą, kurią jau vienuoliktą metą vykdo Sovietų Sąjunga, mes, Kanados metropolijos lietuviai, esame tikri, kad visi demokratiniai kraštai, Jungtinių Tautų Organizacijos nariai, yra pagaliau įsitikinę, kad vieniintelis karo kurstytojas ir

taikos priešas, tikrasis krikščioniškosios kultūros ir civilizacijos duobkasys yra sovietinis komunizmas, raudonosios diktatūros režimas, kuris deda visas pastangas pavergti laisvą vakarų pasaulį, kad paskandintų tautas skurde ir žiauriausioje priepaundoje, kurią gali išivaizduoti žmonija.

Šiomis žmonijai tragiškomis dienomis, kada sovietinis barbarizmas begėdiškai pažeidžia asmens laisvę ir tautų teises, mes, Kanados lietuviai kreipiamės į demokratinę Kanados vyriausybę pagarbiai prašydami

Organizacijoje ir kitose demokratinėse valstybėse, kad keltų balsą prieš asmens ir tautų priepaundą, kuri vyksta Sovietų Sąjungoje, prieš genocido kriminalą, kuris nepertraukiamai ir nebaudžiamai vykdomas už geležinės uždangos, prieš imperialistines užmačias pavergti krikščioniškąjį pasaulį. Mes taip pat nuolankiai prašome užtarti mūsų nelaimingąją tėvynę, kad Lietuva būtų išlaisvinta iš raudonosios priepaundos ir kad būtų atstatyta suvereninė, laisva ir nepriklausoma Lietuvos valstybė su sostine Vilniuje ir laisvu priėjimu prie

Baltijos jūros.

Mes tvirtai tikime, kad laisvojo pasaulio demokratiniams kraštams, kurie yra pranašesni savo dvasinėmis vertybėmis, tiek savo materialiniais išteklių, patikrins sau pergalę kovoje, kuri ruošiamą prieš sovietinį komunizmą, ir kad laisvė ir taika užtikrins žmonijai geresnę ateitį.

Tegyvuoją demokratinę Kanadą!

Tegyvuoją Jungtinių Tautų Organizaciją ir jos aukštieji taikos principai!

Tegyvuoją laisvą ir nepriklausomą Lietuvą!

POLITINIS VEIDRODIS

pagal
naujausį NEWSWEEK periskopą
— Rašo Br. Aušrotas —

Atominiai bandymai
Dabar galima visuomenei pranešti, kad Nevadoje vykę atominiai bandymai pralenkė atominės energijos mokslininkų ir karių drąsiausias viltis. Bandymų keliu buvo siekiama patikrinti įvairias atominių sprogmenų formules. Iš vieno šaltinio pareikšta, kad „mes bandėme surasti ar pagal mūsų pagerintą receptą mes įdėjome pakankamai miltų, druskos ir kiaušinių“...

Matthew akcijos kyla
JAV karo laivyno ministeris F. P. Matthew, nors ir labai nori išvykti ambasadoriumi į Airiją, sutiko likti savo vietoje. Prezidentas Trumanas prašė Omahos teisininką ir prekybininką likti ministerių kabinete, didžiai išgirdamas jo laimėjimus karo laivyno ministerijoje.

Vienybės pažymiai
JTO paskelbdamos Kiniją agresoriumi, išvengė žymių finansinių nuostolių, nes Senatas buvo pasirengęs nubraukti JA V įnašus labai drąstiškai. Kaip žinoma, Amerika moka apie 50% JTO išlaidų... Turkijos karių puikus pasirodymas Korejoje taip paveikęs politikos planuotojus, kad jie pasirengę duoti Ankarai daug svarbesnį vaidmenį Atlanto Pakto ribose, negu kad tai ligi dabar yra buvę...

Iš Vid. Rytų
Vakarų strategai mano, kad Kipro sala būtų geriausias Suėjo pakaitalas Art. Rytuose kaip Viduržemio gynybos bazė... Teheranas bijosi Sovietų, kad jie gali atnaujinti žibalo koncesijų reikalavimus Per sijai. Maskva galinti pasiūlyti: pirmoje eilėje sutiksianti su tvarkyti 10.000.000 dol. senąją aukso skolą, kuri visą laiką yra buvusi pagrindinė kliūtis Sovietų Irano prekybų derybose.

Atskirėpimo minutė Indo-Kinijai?

Vašingtone kyla nauja viltis Indo-Kinijos atžvilgiu. Beveik neabejojama, kad raud. Kinijos masiškas įsivilimas Korejoje nedavė jai būtinai reikalingo ir net svarbesnio atgarsio Indo-Kinijos plotuose. Šiam pagrindą suteikia puikus dinamiškai praveistas prancūzų gen. de Latre de Tassigny karinis darbas, kuriam įvykdyti žymiai prisidėjo amerikiečių kariška parama, ir moraliskai politinės nuolaidos, kurias prancūzai suteikė Indo Kinijai.

Čia yra jų slapto įsakymas
Mes galime specialiai pranešti, kad I Amerikos komunistai pasirinko William (Old

Bill) Sentner, 42 metų, St. Louis darbo organizatorių ir John Steuben 44 m. darbo laik rašio redaktorių vadovauti bandymams pažeisti JAV gynybos pastangas, suardant organizuotą darbą. Šie asmenys buvę parinkti paskutiniame slaptame partijos susirinkime, kuriame komunistai tikėjo bus pašalinę visus nedraugiškus šnipelius.

Pradžiai, raudonųjų strategai numato: išnaudoti darbininkų nepasitenkinimą dėl algų už šaldymo, produkcijos greitinimo ir tariamo netekusio darbininkų samdymo.

Žymūs svečiai
Po britų pirmininko min. Attlee ir prancūzų premjero Pleven atsilankymų Vašingtone, jų pačių pageidavimu, dabar į Italijos kabineto vadovus De Gasperi įieško pakvietimo... Kubos kariuomenės vyr. štabo v-kas gen. Ruperto Cabrera šį mėnesį lankysis Vašingtone, kur aptars Kubos dalinių siuntimą į Koreją.

Tai buvusi tikra krizė
Čekoslovakijos buv. užs. reik. min. Vladimiro Clementis išnykimas, spaudos pranešimuose, buvęs žymiai nedavė, kaip lygtai jo reikšmė ir politinis neramumas. Iš esmės, yra pakankamai įrodymų, kad Maskva pajutusi, jog čekiško satelito kontrolė paskutinėmis savaitėmis buvo žymiai sušlubavusi. Per 24 val., po Clementis išnykimo, sovietų užs. reik. min. pavadootojas Valerijonas Zorinas atskubėjo į Pragę ir daugiau kaip 300 gana svarbių vyriausybės pareigūnų buvę su imta. Dauguma jų buvo seni kompartijos nariai senosios tautinės čekų mokyklos. Netrukus galima laukti, kad vid. reik. min. Vaclov Nosek bus pašalinamas iš pareigų, o krašto gynybos ir čekų ginkluotųjų jėgų vadu būsiąs paskirtas sovietų generalas.

Greitas atsilyginimas
Jeigu šiais metais sov. satelitai užpultų Tito, tai esanti gera proga, kad JTO taikos stebėjimo komitetas jau galys būti veikimo vietoje. Planuojama toje srityje netrukus laikyti tokią JTO asmenų grupę, kad nebūtų priežasties nuleisti JTO priešveiksnius... Vidaus stebėtojai laukia, kad Vengrija puls išilgai Sloveniją į Trieste, kad atskirtų Tito jėgas nuo Vakarų paramos... Anglų - Amerikiečių kariuomenė kas mėnesį vykdo manevrus sunkiai įveikiamose ir šiaurę nuo Triesto kalvose.

„Amerikos Balsas“ paabilo lietuviškai

Dideliu susidomėjimu laukiamas Amerikos Balsas — Voice of America vasario 16 dieną 11 val. ryto Montrealio laiku — aipe 7 val. vakaro Lietuvos laiku prabilo lietuviškai.

Pirmasis kalbėjo JAV Valsybės departamento atstovas Barret, paskui kongreso narys Flood ir trečiuoju Lietuvos Ministeris P. Žadeikis.

Jie priminė, kad Amerika ne pripažino Lietuvos okupacijos ir tikisi, kad Lietuva atgaus laisvę ir nepriklausomybę. Ministeris Žadeikis pasidžiaugė, kad JAV kovoja už didžiulius žmonių principus ir kad šis faktas, jog JAV duoda lietuvišką radijo valandėlę, įrodo, kad

kad Amerika pasiryžusi tvirtai laikytis didžiųjų principų, o tai yra dar vienas laidas, kad Lietuva atgaus laisvę ir nepriklausomybę.

Baigiant pirmąją lietuvišką radiotransliaciją, Amerikos Balsas pranešė, kad dabar kasdien ji duos 15 minučių lietuvišką radijo transliaciją, kuri bus pastovi nurodytu laiku. Transliacija vyksta keliomis bangomis: 13, 16, 19, 25, 31, 41, 49, 251 ir 370 banga.

Daugelis pasaulio radijo stočių paminėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 33-sias sukaktuves — Montrealio radijo stotys, Amerikos Baltuvišką radijo valandėlę, įrodo, kad

Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 d. paskelbusi Lietuvos nepriklausomybę. Iš kairės dešinėn pirmoje eilėje: J. Vileišis, dr. J. Šaulys, kun. J. Staugaitis, S. Narutavičius, dr. J. Basanavičius, A. Smetona, kun. K. Šaulys, inž. S. Kairys, A. Petulis; antroje eilėje stovi: K. Bizauskas, J. Vailokaitis, D. Malinauskas, kun. V. Mironas, M. Biržiška, S. Smilgevičius, S. Banaitis, P. Klimas, A. Stulginskas, J. Šernas, P. Dovydaitis. Šeši iš jų išvežti į Sibirą ir ten nukankinti.

NEMALONI MASKVAI POLITINĖ SAVAITĖ

LIETUVOS ŠVENTĖ. STALINO GRĄŠINIMAI. BEVILTISKOS KETURIŲ PASTANGOS SUSITIKTI.

Praėjusi savaitė mums, lietuviams, vyko Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimo ženkle. Galime pasidžiaugti, kad šiemet į tą minėjimą buvo atkreiptas dėmesys viso kultūringojo pasaulio, visos žmonijos. Ypač yra reikšminga, kad Amerika tai dieną davė ypatingą pabrėžimą. Be to, kad prabilo Amerikos Balsas lietuviškai,

Philadelphijoje, toje pačioje Nepriklausomybės salėje, kurioje buvo paskelbta Amerikos nepriklausomybės deklaracija,

vienuolikos valstybių atstovų buvo pasirašyta pavergtųjų tautų deklaracija, kurioje pasiskelbta už taiką, už tautų laisvę ir už Europos jungtines valstybes. Deklaraciją pasirašė Albanija, Bulgarija, Čekoslovakija, Estija, Latvija, Lietuva (min. P. Žadeikis), Lenkija, Rumunija, Jugoslavija, Vengrija ir Rusija (Kerenskis). Iš Philadelphijos mums praneša p. V. Treigis, kad minėjime JAV kongresmanui pasiūlius, buvo priimta rezoliucija, kuria prašoma Amerika pripažinti egzistuojančią Lietuvos vyriausybę. Jis pasižadėjo šią rezoliuciją pareikšti kongrese ir reikšti įsitikinimą, kad ji bus realizuota. Bendrai, šių metų žmonija ir valdžios parodė nepalyginamai didesnį susidomėjimą ir pritarimą Lietuvos reikalams.

Tarptautinės politikos srityje praėjusi savaitė buvo pažymėta

Stalino, neišlaikiusio „šaltojo karo“ spaudimo, vie-

šų pareiškimu, dėl Korejos ir, žinoma, Amerikos.

Po to, kai JTO jėgos, vadovaujamos gen. MacArthuro, visiškai sunaikino geriausiai paruoštas 10 Kinijos divizijų, Stalinas susirūpino kaip nors kintus „kompensuoti“ ir nerado nieko geresnio, kaip pakartoti seną komunistų grąšinimą, kad Amerikos kariuomenė Korejoje būsiąti suvaryta į jūrą... MacArthurui, žinoma, nieko kitu neliko atsakyti, kaip nurodyti, kad šioms „pranašingoms“ Stalinio žodžiams realizuoti, reikia realios jėgos, o ne muilo burbulais pagrįstų žodžių.

Taip Stalinas kalba, kai jo diplomatai išsijusę rūpinasi, kaip nors sukombinuoti keturių didžiųjų susitikimą, kuris niekaip nesikombinuoja, nes trys vakariečiai reikalauja aiškios susitikimo programos,

o Stalinas norėtų „žuvį gaudyti drumstam vandeny“.

Tuo tikslu JAV, DB ir Prancūzija antradienį per savo atstovus Maskvoje Višinskiui iškėlė atsakymo notą. Iš tų derybų, žinoma, nieko neišėjo, nes Stalinio muilo burbulai nuo pirmojo pūtimo sprogo. Atsakymo notoje pasakyta, kad Vakariai tinka susitikti, bet tik tai tuo atveju, jei Maskva sutinka tartis dėl visų politinių problemų.

Stalinus jau tuojau pradėtų karą, bet mato, kad Kinijos „galybė“ Korejoje subliūško, kaip muilo burbulas. Diktatoriui Stalinas bijo. Bet rizikuoti be karų negali išsilaikyti, — to

dėl šen ar ten, bet karą Stalinas vėl pradės.

JTO psakelbus Kinijos komunistus agresoriais, jie pergyvena krizę. Sumušti Korejoje, Kinijos komunistai šaukiasi Maskvos pagalbos.

Mao nuskubėjo Maskvon, bet ką gi Maskva gali, jeigu jos didžiausias ramstis — Kinija, nieko negali?

Tuo tarpu Jungtinių Tautų ma.

Organizacija, kol Mao „spaviedos“ Stalinas, sudarė dvi komisijas: vieną, dėl viso ko, kuri Kinijai pasiūlytų taikos sąlygas, o kitą jeigu Kinijos komunistai taikytis nesutiks, kas yra tikra, kuri komunistinei Kinijai, kaip karo kriminalistei, nustatys sankcijas. Amerika siūlo pirmiausia nieko Kinijai neparoduoti, nieko iš jos nepirkti ir visai nutraukti su ja susisiekti.

KARAS KOREJOJE

Praėjusių dviejų savaitių laikotarpyje, JTO jėgos Korejoje komunistus nepaprastai sumušo. Kasdien Kinijos komunistai paklodavo po 4—5 tūkstantčius galvų, 9 ar 10 geriausių divizijų Kinijos komunistai prarado bematant. JTO smūgiai buvo tokie stiprūs, kad JTO jėgos buvo vėl peržengusios 38 paralelę ir užėmusios Yongpungą. O šiomis dienomis JTO jėgos išlaipino desantą ir užėmė Inchoną — sostinės Seoulo uostą. Visai sumušti komunistai bėga, palikę viską. JTO jėgos eina pirmyn, nesutikdamos jokio pasipriešinimo.

„Nepriklausoma Lietuva“

praėjusią savaitę kėlėsi į savo namus, todėl negalėjo išeiti. Ir šis numeris dėl tų pačių priežasčių vieną dieną suvėlino išeiti. Už tai ir kitus pastebimus trūkumus GG. skaitytojus atsiprašome.

Naujuose namuose dar labai daug darbo, kuris tenka, taupu

mo sumetimais, patiems, lygiagrečiai kitiems darbams, dirbti. Bet tikimės, kad susitvarkysime ir „NL“ galės reguliariai ir tvarkingai eiti.

Naujas mūsų adresas yra šis: Nepriklausoma Lietuva, 7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: TR. 9735

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates
Kanadoje \$ 4.00 Canada \$ 4.00
Užsieny „ 4.50 Other Countries „ 4.50
Australijoje „ 5.00 Australia „ 5.00
Teksto eilutė 15 ct. Paiešojimų kaina „ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitaraimą, gauna nuilaidų.

Lietuvos Diplomatinijos Šefo atsisaukimas Vasario 16 dienos proga

Lietuvos Nepriklausomybės šventė yra ne tik praėjusios istorinio įvykio minėjimas, bet taip pat gyvos tikrovės prisiminimas, tos, būtent, tikrovės, kad lietuvių tauta yra nepakeičiamai prisirišusi prie nepriklausomybės ir dėl to Lietuvos valstybė tebeegzistuoja teisiškai ir moraliai. Lietuvos valstybės atstatymas, paskelbtas mūsų sostinėje Vilniuje, buvo tautos suvereninių teisių bei valios išreiškimas ir daugelio karų kovos už lietuvių apvaisinimą. Visa, kas buvo padaryta laisvai Lietuvai apginti, išlaikyti, tobulinti, buvo liaudies ir jos vaikų inteligentų gilaus patriotizmo, didžiųjų aukų ir sunkaus darbo padarinys. So vietų Sąjungai įsiveržus į mūsų kraštą ir jį okupavus, tauta nepasidavė nei bolševikų propaganda viliojimams, nei barbariškam terorui, priešinasi kriminaliniam okupantui ir visados siekia atstatyti savo laisvą valstybę, kurioje jis vėl vykdytų priklausiančias suverenines teises. Šita laikysena yra svarbiausia priežastis, kad civilizutas pasaulis nepripažįsta vadinanamojo Lietuvos įjungimo į So vietų Sąjungą. Šita laikysena parodo, jog tauta krašte yra gyva savo dvasioje nepriklausoma.

Tai yra tikrovė, kuri suteikia pagrindą ir prasmę mūsų, užsieny esančiųjų gyvenimui. Ji uždeda mums prievolę visa širdimi, išmintimi ir išgalėmis rūpintis krašto laisve ir jo interesų gynimu. Ją privalome turėti prieš akis ir saugotis, kad Lietuva nevirstų mums lyg tolimu atsiminimu, formaliu obalsiu, bet būtų gyva ir artima tiek mūsų privačiame gyvenime, tiek viešojoje veikloje. Daug metų, kilometrų, durtyvių skirs mus nuo krašto. Daug rūpesčių, nusivylimų, vargo tenka pakelti tremtiniais, išblaškytiems svetimuose kraštuose. Šitokiomis aplinkybėmis neretai gali atsirasti pavojus nutautėti. Jam užbėgti už akių yra vyriausiai trys priemonės. Saugoti mūsų kalbą šeimai, bažnyčioje ir, kiek tik galima, mokykloje, burtis ir lietuviškas organizacijas ir, galop, Lietuvos bei lietuvių daly-

kais elgtis taip, lyg būtume apleidę kraštą prieš mėnesį ir už mėnesio turėtume grįžti.

Kada mes grįšime, to dar nežinome, bet esame tikri, kad grįšim, kad Lietuva bus laisva, nes visi aiškiau matome, kad lėtai atskleidžiamas naujas istorijos lapas. Pranyksta pragaištingos iluzijos, kad Sovietų Sąjunga galinti su demokratinėmis valstybėmis taikiai sugyventi. Jungtinių Tautų Organizacijos ginkluota intervencija ginti Korejai yra naujos veiklaus pasipriešinimo sovietų agresijoms politikos ženklas. Tai politikai vykdyti mobilizuojamos milžiniškos, neįsėmiamos pasaulio — pirmoje eilėje Amerikos — kariškos ir ūkinės priemonės. Pasaulis su Jungtinėmis Valstybėmis prysakyti ginkluotą atremti mirti nam pavojui, kurį ilgainiui sovietai jam sudarytų. Vis aiškiau suprantama, kad sovietų viešpatavimas rytinėje Europos pusėje nesuderinamas su Vakarų Europos saugumu. Sovietų pavergtų tautų pasiryžimas nusikratyti primestu joms jungu pradeda įgyti tarptautinės politikos veiksmo reikšmę. Sovietų Sąjungai, milžinas moli nēm kojom, vis daugiau izoliuojamas kraujo ir asarų jūroje, kurioje tą valstybę pastatė jos nežmoniški valdovai, susitepę didžiausiais istorijoje karo ir taikos nusikaltimais.

Šitaip, pamažu bet pastoviai, tarptautinė padėtis keičiasi, su sidaro palankesnės sąlygos kovai už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, už tautos teisę laisvai ir demokratiškai tvarkyti savo valstybę, apjungiančioje visas lietuviškas — Didžiosios ir Mažosios Lietuvos — žemes apie mūsų sostinę Vilnių. Tas tikslas bus pasiektas mūsų brolių ir seserų pasiaukojimu krašte.

Jų pavyzdys tesujungia mus užsieny ir vieningą veiklą visuomenę, laisvą nuo asmenų ir grupių egoizmo ar priešingumų įtakos ir pagrįstą solidarumu ir savitarpio susipratimu.

Stasys Lozoraitis,
Lietuvos Diplomatinijos šefas.
Roma, 1951 metų vasario mėn. 2 d.

Mūsų miela

JADVYGĄ VOLODKAITĘ

ir

MYKOLĄ JUODVIRŠĮ,

sukūrus lietuvišką šeimos židinį, sveikiname ir linkime daug, daug džiaugsmo, laimės ir šviesios ateities.

E. ir S. Stankai iš Cicero.

Vajus „N.L.“ būstinei

„N. Lietuvos“ redakcija ir spaustuvi neteko turėtų patalpų. Kad darbą galima būtų plėsti, KLCT ir Spaudos bendrovė „Nepriklausoma Lietuva“ statybos reikalams paskelbė 5.000 dolerių vajų. Džiugu, kad eilė tautiečių jau atsiliepė ir jau prisituntę „NL“ bendrovės šerū-akcijų, statybos reiklams, pirkimus. Štai ir jų sąrašo tęsinys:

167. Kuolas Aug., Tor. 10,—
167. Jankūnas A., Hml. 10,—
169. Stasevičius Albinas 10,—
170. St. Jogaudas, Mnt. 10,—
171. Žaldokas Stp., Tor. 10,—

172. Kaminskis Kazys,
Fort William 10,—
173. Vaidotas Vcl., Tor. 10,—
174. Ališauskas Antanas,
Ville Lasalle 10,—
175. Lietuvos Socialdemo-
kratų org.-ja H-ne 10,—
176. P-as J. S. iš Tor-to 100,—

Aukos „NL“ namo statybai:
B. Jocaitis, Toronto 1,—
Girkantas F. I., Chicago... 6,—
Adomėnas Jonas, Mtr. ... 5,—
Ačiū tautiečiams už atsiliepi-
mą ir maloniai prašome atsi-
lipti ir visus malonius „NL“
skaitytojus.

Sp. b-vė „NL“ ir KLCT.

KLAIPĖDOS SUKILIMO VADAS JONAS BUDRYS PASAKOJA.

Apie Klaipėdos ir jos krašto gražinimą Lietuvai

2.
Kitas žingsnis: Komisija panorėjo ir Lietuvos delegaciją ig noruoti, neatsakę į vizitus ir bendrai išsireiškė: kas čia per misija, ji nereikalinga. Bet ir tas klausimas tapo sureguliuo-
tas tarp Kauno ir Paryžiaus ir Komisija gavo parėdymą — revizuoti.

Trečiu ir svarbiausiu komisi-
jos žingsniu buvo ultimatumas išsiskirstyti sukilėlių armijai po namus, aiškiauariant demo bilizuokites, grįžkite namo, o mes ir vėl darysime savo. Sau sio 27 d. vakare pas mane at-
bego susirėmęs Vilijus Šau-
linskis, kvietė ateiti į Gelbėji-
mo Komiteto extrą posėdį, nes gautas iš Alijantų komisijos svarbus ultimatumas.

Nuėjau drauge su buvusiu pas mane tuo metu Pranu Kli-
maičiu. Tai buvo maždaug 7:30 val. vakaro. Radau ten jau Jankų, Labrenčą, Saulinskį, vė-
liau atėjo ir kiti. Jankus pada-
vė man laisvą tylėdamas. Per
skaičiau tą ultimatinę laisvą ir perdaviau Klimaičiui. Kol
jis skaitė, pagalvojau, kad Ali-
jantų Komisija ir vėl ignoruoja įvykusį sukilimą ir atkakliai
siekia savo: atstatyti tvarką,
buvusią ligi sukilimo. Apsidai-
riau. Atmosfera buvo lyg ka-
pinynė. Jankus visai susitrau-
kė, visi tylėję prislegti. Paga-
liau Dr. Gaigalaitis pareiškė,
kad jis serga ir išejo. Kitas na-
rys staiga piktai užpuolė Jan-
kų: „Tai tu užvirei visą košę,
kuo tu rizikavai, nieko netu-
ri!“ ir paleido jo adiesu epite-
tą, nuo kurio Jankus krūptelė-
jo lyg botagu gavęs, ir jam pra-
dėjo ašaros riedėti. Taip savo
nedrąsą paslėpęs puolikas irgi
išejo. Pastebėjęs jį išeinant, šo-
ko, kaip įgeltas nuo kėdės ir ki-
tas nuo kėdės ir kitas be žod-
žio — per duris. Man pagai-
lo senio. Anksčiau jį mažai pa-
žinojau, dabar matydamas jį su
siriutusių sofos kampelyje ir aša-
rojantį pajutau jam karštą sim-
patiją. Ir jis iš karto mano
akyse išaugo į milžiną nepabū-
gusį ir pasiaukojusį — idėjai iki
galo.

Aš paguodžiau jį ir padrasi-
nu, bet laiko negalima buvo
gaisti, atsakymą reikėjo duoti
iki 10 val. vakaro. Tartis ne-
buvo su kuo, bet ir nebuvo rei-
aklo. Paprašiau Praną Klimai-
tį sėsti už stalo ir pradėjau dik-
tuoti atsakymą. Man staiga
atėjo mintis išnaudoti Petisnė
pamoką: „Prasidėjus karo
veiksmams, aš „Gelbėjimo Ko-
mitetas“ — jau ne aš, kreipki-
tės ir karo vadą. „Tad ir aš at-
sakiau Alijantų Komisijai dra-
siai ir ultimatyviai: „Prašau at-
sakyti iki 11 val. vakaro ar Jū-
sų reikalavimas reikiškas sausio
15 d. kariuomenės vadų sudary-
tį paliaubų nutraukimą ir pra-
nesu, kad pasėkos to nutrauki-
mo guls ant Jūsų“.

Kol mes rašėme, Vilijus Šiau-
linskis, kuris irgi liko su mu-
mis, telefonu surado savanorį
Petraitį, po Klaipėdos paėmi-
mo atvykusį pas mus ir mokan-
tį gerai prancūzų kalbą. Pet-
raitis atvyko ir laisvą išvertė.
Jankus su Šaulinsku pasirašė.
Jankus pralinksinėjo, o Šaulin-
kis nunešė prieš 10 val. atsak-
ymą, kuris de facto ir jį reika-
lavimą nieko neatsakė, o davė
Komisijai lygiai vieną valandą
laiko atsakyti mums.

Mes išsiskirstėme. Mūsų raš-
to reikšmei sustiprinti ir paro-
dyti, kad mes ne tik taip sau
rašėme, o kaip čia sakoma „ir
mynimam“, tuoj įsakiau sava-
noriams ruošti. Kuopos pra-
dėjo žygiuoti prieš kareivines,
prefektūrą, uostą ir tt. Nak-
ties tamsumoje žygiuojančios
ginkluotos kuopos padarė iš-
puđi. Į prefektūrą iš teatro
aukštės buvo nukreipti kulkos-
vaidžiai.

Ir štai pusę vienuoliktos jau
V. Šaulinskis atbego su atsaky-
mu, kurio dar rašalas nebuvo
nudzivęs, kad ponai Clin-

chant, Aloisi ir Frey patvirtina,
jog paliaubos lieka galioje, o
išsaugojimui veido (dabar
vartojamas terminas) atsakym-
as išpildyti komisijos reika-
lavimų praneštas Santarvės val-
džioms.

Sumažinom sargybas, bet
visdėlio palikome sustiprintus
patruius.

Po to kelias dienas nieko ne-
buvo girdėti apie komisiją. Be
abejo mūsų karių naktinis ma-
nevras Klaipėdos gyventojų
buvo pastebėtas ir „notų“ jei
ne turinys, tai esmė irgi buvo
žinoma, ir tas viskas tik stipri
no jų akyse mūsų autoritetą.
Pasipylė pasiūlymai į savano-
rių armiją. Mes priėmėme apie
300, kad užpildytų spragas, su
sidariusias, kaip jau minėjau,
nuo paleidimo namo tų, ku-
riems tas būtinai buvo reikalin-
ga. Į Kraštą pradėjo grįžti iš
užsienio tie klaipėdiečiai, kurie
dėl ankstyvesnės Alijantų poli-
tikos nerado čia vietos. Tarp
jų pamintini Dovas Žaunius ir
du broliai Viktoras ir Albinas
Gailiai. Aibiną Gailių, kaip
kariškį, paskyriau savo štabo
viršininku.

Pasinaudojęs užsiviešpata-
vusia kelių dienų tyla, Erdmo-
nas Simonaitis išvyستė „Diplo-
matiją“, telegrafu pasiuntė
Ambasadorių Konferencijai,
kad jos atsiųsta į Klaipėdą ko-
misija savo elgesiu įneša ne-
tvarką ir sukelia gyventojų
tarpe nerimą.

Ir vėl išgirdome apie komi-
siją: Erdmoną Simonaitį, ma-
ne, Martyną Jankų, kiekvieną
atskirai, paprašė į komisijos po-
sėdį. Aš pasiėmiau „adjutan-
tą“, sukilėlių karininką. Jau
prie įėjimo mane pasitiko Pe-
tisnė patarėjas, prisistatė ir su
šuko pranešdamas apie mane:
general Budrys. Tą miniu tam,
kad atvaizduotų pasikeitusią
atmosferą. Posėdžių salėje už
stalo sėdėjo trys civiliai, šalia
jų pulkininkas Trausson ir Pe-
tisnė — uniformuoti. Tik
mums įėjus, pasikėlė ir tiesiog
išbėgo į vidurį kambario vienas
iš trijų ponų, ištiesė ranką ir
tikrai širdingai paspaudė mano
dešinę, neįgį geriausia drau-
gi ir prisistatė — Frey. Čia
pat atsirado kitas; irgi, gal ne
su tokiu paprastumu, bet ne-
abejotinai širdingai, prisistatė
— Aloisi. Prancūzas jautėsi
lyg užkliptas tokios demons-
tracijos sukilėlių prieš aliantus
vadui, pradėjo lyg nenorėjo
to pastebėti, bet atsistojo ir per
stalo mandagiai, bet sausai —
burokratiškai ištiesė ranką.
Po to prasidėjo lyg tardymas
su protokolo rašymu. „Kas jūs
tie „ginkluoti“ (vengė pava-
dinti gaują, kaip kad iš Pary-
žiaus notose vadino, bet ir ne-
norėjo kariuomenės žodžio iš-
tartį), kas čia per uniforma? Iš-
kur ginklai? Gal iš Maskvos
ginklus atsiunte?“ Atsakiau,
kad turiu po truputį savo žmė-
nes aprenkti kariškai, atskirti
nuo civilių gyventojų. „Gink-
lai, tęsiau toliau“, tik jūs nema-
tėte, krašte jų pilna užkasta
dar nuo karo, net šiandieną
man buvo pasiūlytos dvi kanuo-
lės. Iš Maskvos nieko dar ne-
gavome, nors mums buvo pa-
siūlyta, bet mes manome, kad
jokios pagalbos daugiau nereik-
šes, nes Alijantai pagaliau tu-
rėjo įsitikinti, kokie krašto žmo-
nių norai. Mes gi ne bolševikai
ir nenorime iš jų ne pagalbos,
nes mūsų reikalas teisingas“.

„Bet ne visi gyventojai,
net lietuviai, ne visi nori dėtis
prie Lietuvos“, sako Clin-
chant. „Nežinau, iš kur to-
kios informacijos, gal iš tų pa-
čių žmonių, kurie Paryžių anks-
čiau klaidingai informavo, už-
tai aš tvirtinu, kad yra vokie-
čių, kurie to nori. Mūsų armi-
joje yra net savanorių vokie-
čių, štai mano adjutantas vienas
tokių“.

Visi su įdomumu sužiūro į jį.
— „Jūs šio krašto gyvento-
jas, tikrai vokiečiai?“ — „Taip,

čia gimęs ir augęs, vokietis, ma-
no tėvai turi ūkį“.

— „Jūs norite prie Lietu-
vos?“ — „Daugumas nenori
jokio Freistato, tad mes nori-
me geriau prie Lietuvos. Freiš-
tato nori keli pirkliai, bet ne
ūkininkai.“ Tyla. Pirminin-
kas ir vėl kreipėsi į mane su
įvairiais klausimais. Visą „tar-
dymą“ vedė pirmininkas, jis ir
užrašinėjo. Po kelių valandų
baigė ir prasidėjo taip sau man-
dagumo pašnekesys. Buvo aiš-
ku, kad visa ta procedūra rei-
kalinga jiems savo raportui ir
surinkti medžiagai „keliui at-
gal“, išsaugoti Alijantų pres-
tyžą. Iš kitos gi pusės, patyrę
ant savęs mūsų kietą laikyseną
ir iš jų pusės santykiai su mu-
mis pasikeitė. Privačiame pa-
šnekesy su atskirais nariais jie
visiškai nuosirdžiai davė su-
prasti: nedarykite mums sun-
kumų, Lietuva gaus Klaipėdos
kraštą.

Dar vieną vakarą komisija pa-
kvietė Gelbėjimo Komitetą,
Erdmoną Simonaitį ir mane į
savo privačią rezidenciją ir pa-
ėmė kitą taktiką: be formalu-
mų, be protokolų, pradėjo įkal-
binėti visus: „Būkite išmintin-
gi, pasitraukite iš miesto, armi-
jos išlaikymas brangiai kainuo-
ja, paleiskite ją, jūs savo atsie-
kėtė“. Bet tokia taktika nieko
nepadarė, anaipol, kai kurie
gelbėjimo komiteto nariai pra-
dėjo reikalauti satisfakcijos:
tučiuojau pašalinti Petisnė. Pa-
dariau išvadą, kad komisijos na-
riams nusibodo ta visa istorija
ir jie forsuoja susitarimą, kad
kuo greičiau iš Klaipėdos išsi-
nešdintų. Pas mane vėlai vaka-
re po to posėdžio užėjo vienas
artimas komisijai asmuo, neva
konkrečiu reikalu dėl vieno in-
cidento mieste tarp mūsų ir

prancūzų karių. Baigė tą rei-
kalą ir patyrė jau anksčiau jo
nuosirdžias simpatijas mūsų
siekiams, išdėstiau jam mūsų
pažiūras: „Mes suprantame
Alijantų norus, supraskite ir mū-
sy. Jei mes apvaisime miestą,
mes Jūsų rankose, šitame punk-
te nuolaidų nebus, kad ir tektų
vėl kautis“.

Kitą rytą ir vėl komisijos po-
sėdis. Atėjęs radau didelį susi-
rinkimą, čia, be komisijos, ir
pulkininko Trousson ir Lietu-
vos Nepaprastas Pasiuntinys
Antanas Smetona su Antanu
Merkiu, Gelbėjimo Komiteto
kai kurie nariai ir Erdmonas Si-
monaitis. Komisija jau nekal-
bėjo apie išėjimą iš miesto, i-
g tokio klausimo net nebūtų bu-
vę. Jau pats faktas, kad į šį po-
sėdį buvo pakviestas Lietuvos
Atstovas drauge su sukilėliais,
parodė, kad pučia kiti vėjai. Jau
Lietuvos atstovas buvo prašy-
tas komisijos padėti jiems ir pa-
veikti sukilėlius, kad jie būtų
nuolaidesni, neapsunkintų pa-
dėtis. Apeliavo į sukilėlių lie-
tuvišką patriotizmą. Vieno pa-
reikalavo: asmenys, stovintieji
dabar priešaky direktorijos,
pirmininkas Erdmonas Simo-
naitis ir Budrys turį pasitrauk-
ti. Pagaliau prieita prie kariu-
menės. Ji turi būti paleista, be
komisija sudarysianti policijos
jėgas iš kelių šimtų žmonių
kurį sąstatą galės iesti ir suki-
limo dalyviai. Principe, dide-
lių ginčų nebuvo. Ne pavadini-
me dalykas, bet skaičiūje. Ko-
misija tuo klausimu kreipėsi į
Lietuvos atstovą. Ponas Sme-
tona atsakė: „Aš čia neturiu žo-
džio, kalbėkitės su armijos va-
du“. Tuomet Clinchant pasi-
šnibždėjęs su kitais ir pulki-
ninku Trousson, kreipėsi į ma-
ne: „Kiek Jūs turite žmonių?“
Bus daugiau.

JUOKDARIAI...

Mizara nemoka skaičiuoti,
bet pranašauja.

Kad Mizara nemoka skaičiuo-
ti, tai nors nedovanotina, kaip
vadui, bet galima suprasti: tė-
vų neklausė ir nuėjo, kaip sako
ma „šunims šeko pjauti“ —
mulkinti „progresyviuosius“.
Čia nei mokslo, nei išmanymo
nereikia — meluok išsiujuosęs
ir bus gerai.

Daug blogiau, kad Mizara
meluoja akliplėšikai. Jis gi la-
bai gerai žino, kad Sovietų Ru-
sijoje bado metu išmirė nuo ba-
do trigubai daugiau žmonių, ne-
gu Antrojo pasaulinio karo me-
tu buvo jų užmušta, o apie In-
diją jis rašo, kad Trečiojo pa-
saulinio karo metu žus žmonių
daugiau, negu nuo bado...

Visų pirma, iš kur Mizara
toks pranašas, kad jau žino,
kiek karo metu, kurio dar ne-
buvo, neteks gyvybės indų? Ar
jau jis užplanavo, kiek indų
Stalinas išdudys? Pasirodo, Mi-
zarai lengviau pranašauti, ne-
gu skaičiuoti...

Schlauch pertrošku, o Mizarai
gerai.

Mizara labai apgailestauja,
kad iš New Yorko išvyksta į
Lenkiją prof. Schlauch. Ir Mi-
zara lieja atsisveikinimo ašarą
— girdi, čia, Amerikoje, „jai
gyvenimas per troškus“... Na,
mes dar palauksime, kaip tai
Schlauch bus lengva ir netroš-
ku Lenkijoje. O iš Mizaros la-
bai aiškiai matyti, kad jam
Amerikoje labai netrošku, tie-
siog — gera gyventi. Ir kur ki-
tur jis galėtų būti tokiu dyka-
duoniui, kaip Amerikoje? Ker-
pa sau „progresyviąs avelės“
ir spjando į kiekvieną sau nepa-
tinkamą lietuvių ir amerikietį.
Ooo!... Sovietuose tuoj turėtų
susiciaupti... Todėl Mizara
nėkur nesirengia, — jam čia vi-
sai netrošku...

Bimba ištroškęs kraujo.

Nebūtų „progresyviškas va-
das“ Bimba, kad nenorėtų
kraujo. Jis rašo „Laisvėje“,
kad, girdi, Amerikos politikie-
riai nenori pakarti septynių vo-
kiečių.

Humanistinė spauda težino-
jo tikrai vienai vieną pasisaky-
mą dėl mirties baismės: neva-
lia žmogaus žudyti, ners jis bi-
tų ir sunkiai nusikaltes. Nege-
ra, žiauri žmogus...

liuoti ir padaryti nekenksmin-
gą, bet reikalauti žmogų žudyti
gali tikrai pats būdamas krau-
geriu.

Na, žinant, kaip „progresy-
viausia iš progresyviausių“ — ry-
tinė demokratija — žudo žmo-
nes, netenka stebėtis, kad ir
Bimba čia savo vado keliais,
bet tai turi tiktai vieną vardą
— žmogžudiškumą. Bimba iš-
troškęs kraujo, — jis gali ja-
me ir nusikęti, kaip ir daugelis
būdelių nuskendo.

O vis dėlto neišvengs
pasmerkimo.

Bimba dar nemiręs, bet jau
susirūpinęs pomirtiniu likimu.
Jis susijaudinęs ir gina Ruzvel-
tą, sugretindamas jį su Hitle-
riu ir su Stalinu. Bimbai ne-
patinka, kam kaikas smerkia
Ruzvelto tūlas klaidas. Bet,
kas gi gali užginčyti žmonėms
teisę kalbėti ir apie mirusius
teisybę? Ruzveltas padarė klai-
dų ir, nori Bimba ar nenori, bet
istorija dėl tų klaidų tarsi tei-
singa, objektyvų žodi.

Bimbai, žinoma, ne tiek Ruz-
veltas rūpi, kiek Stalinas, su
kuriuo Ruzveltas padarė poli-
tinių klaidų. Bet veltui Bim-
bos susirūpinimas, — istorija
Stalino kitaip neįvertins, kaip
didžiausį XX amžiaus kraugė-
rį, despotą ir darbo žmonių žu-
diką. Bimba ta žino, ir todėl
jaudinasi. Tačiau veltui: Ruz-
velto klaidos Stalino piktadary-
bių vis vien neatpirks, ir istori-
jos sprendimas jam neišvengia-
mas.

Amerikos „progresyvieji“ ir
karaliai.

Tūla „Vilties“ komunistė
aprašinėja, kaip Detroite mu-
latas vaikutis buvo išrinktas
vaikų sveikatos karaliumi...

Komunistei miela, kad mula-
tas išrinktas būtent karaliumi,
nors komunistai karalių nepri-
pažįsta.
Bet „progresyviškieji“ su-
simaisė galvos: jiems dabar ir
karaliai geri... O kad Ameri-
koje dar yra atsilikusių žmo-
nių, kurie žmonėms nepripa-
žįsta lygių teisių, iš to stebėtis
jok nereikia, nes patys „progre-
syvieji“ nepripažįsta lietuviams
lygių teisių. Jie užtaria negr-
us, korejiečius, kinus, bet...
tikrai ne lietuvius.

Mandragoraiš.

TIE, KURIE „NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ“ LAIKĖ TREJUS METUS

„Nepriklausomos Lietuvos“ kelius ir vargus teks plačiau prisiminti suaktyviniame numery. — Bet sia proga, — kai ji persikelia jau į nuosavus namus, atsisveikinant su laikinąja būstine, tenka būtinai prisiminti tą tautiečių pasiaukojimą didžiajai tautos idėjai, pasiaukojimą ir jos vykdytojais Kanadoje — „Nepriklausomai Lietuvai“ ir tuos asmenis, kurie šioiu ar tokiu būdu yra sudėję daug aukų — rūpesčių, darbo ir medžiaginių aukų pavidale. Jų yra daug. Bet šį sykį mes šitu žodžiu būtinai turime paminėti Antano ir Zofijos Vilimų didelę ir jokiais doleriais nekainojamą pasiaukojimą, trukusį beveik iš visus trejus metus.

Iš kur šie žmonės turėjo tiek kantrybės ir tiek ištvermės, kad savo namo rūsy išlaikė nuolat neramą, nuolat triukšmingą ir nuolat savaimingą, toli gražu nesiderinančią su ramaus gyvenimo namo pobūdžiu ir paskirtimi įstaigą-redakciją ir spaustuve. Tera tikrai vienas ir tai atsakymas: — Didelis pp. Vilimų žmoniškumas, didelis patriotizmas ir didelė savo tautiečių bei savo Tėvynės meilė.

Zofija ir Antanas Vilimai — palyginti dar jauni ateiviai. Tie sa, Antanas Vilimas Lietuvą paliko 1926 metais ir pradžioje kelis metus gyveno Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kam gyveno du jo broliai. Bet 1935 metais p. Vilimas buvo su grįžęs Lietuvon, pas brolių Feliksą, kuris gyveno Miškoniu kaime, Skapiškio val., Rokiškio apskrityje. Ten, be sėsiojo brolio Felikso, jau buvo sugrįžęs ir pastoviai apsigyvenęs ir amerikonas — Kostas Vilimas, kuris buvo nupirkęs Vaduvų dvaro centrą, po žemės reformos ir parceliacijos. Mūsų geradėjas Antanas Vilimas taip pat taikėsi pasilikti tėvynėje, todėl iš brolio Kosto apirko 25 ha tos žemės, prisitaikęs ją prie upės ir vieškelio. Iš to lengva spręsti, kad visi broliai Vilimai, nors ir gyvenę Amerikoje, vis dėlto labai myli savo tėvų kraštą ir geriau tinka jame gyventi, negu augsingoje Amerikoje.

Ir Antanas Vilimas, kaip matome, sugrįžo tėvynėn ir jau taikstėsi joje pasilikti. Bet p. A. Vilimas jautė laikų neramumą, nepastovumą. Todėl ir broliai Kostui prisidėjo prie tos nuomonės, nutarė dar sugrįžti į Kanadą ir dar kurį laiką, kol praeis neramumai, joje pagyventi. Du broliai gi liko Lietuvoje. Ir įsivaizduokite jų tragediją.

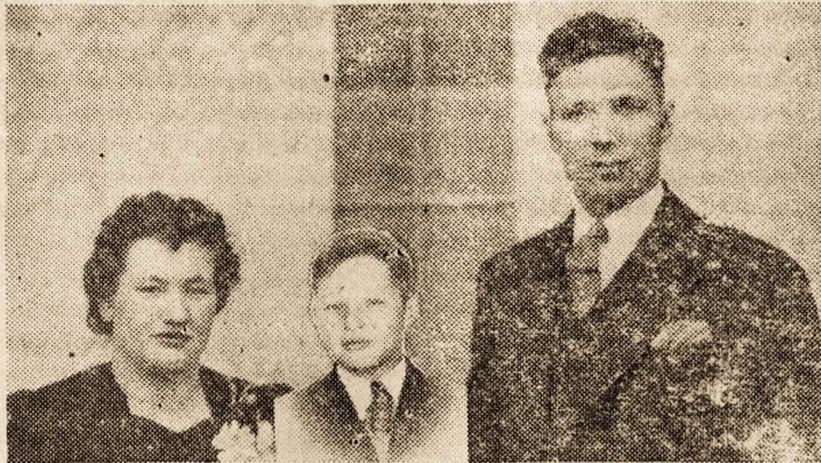
Ramūs žmonės, ciliniai ūkininkai, jie žiauriai turėjo atsilgytinti už meilę savo tėvynei, savo kraštui, savo tautai: Pirmosios okupacijos metu—1940

metais brolių Feliksą Vilimą Rusijos okupantai susaudė, o brolių Kostą su šeima išvežė į Sibirą. Nieku dėtus, nieku neapkalintus.

— Ir už ką? — galima būtų klausti komunistus, bet veltui laukume teisingo atsakymo iš tų, kurie garbina smurtą ir neigia žmogaus teises. O juk broliai Vilimai, kaip ir jų brolis Antanas, kuris laimingu būdu išliko Kanadoje, yra ramūs, taikūs ir labai sugyvenami žmonės. Pasakytina daug daugiau, nes visi kas pp. Vilimus pažįsta, gražiausiai žino, kad tie žmonės perdėm tolerantai ir moka sugyventi su visokių pažiūrų žmonėmis. Ar už tą žmones reikia žudyti?

— Mums galia buvo žmonių, kurie, iškentėję daug vargų, atvyko į Kanadą ir čia dirbo lietuvišką spaudą, — sako p. Vilimas apie suteikimą „Nepriklausomai Lietuvai“ patalpų.

Prisimintina, p. Vilimas, nu-

Portų Vilimų šeima: Zofija Grizaitė, Antanas ir jų sūnus Jonas. Jų namuose „Nepriklausoma Lietuva“ išbuvo trejus metus.

tarę grįžti Kanadon, nužiūrėjo Vergučių km. merguželę Zofiją Grizaitę ir ją 1938 m. išsikvietė. Prieš pat N. Metus susituokė ir į tik ką pastatytus naujus namus įžengė gyventi tuoj po Naujų Metų—1939 m. sausio mėn. Buvo gražiai susi-

tvarę. Namai švarutėliai, kaip stiklinė ir rūšys gražiai įrengtas. Jame Montreale visuomenės veikėjai p. A. Navickui būtu suruoštas pagerbimo siurprizas. Ir, štai, įsivaizduokime, vieną dieną, kai abu pp. Vilimai buvo išėję į darbą, p. Juške

vičius, p. Leknickas ir p. Ručinskas į jį susikraustė su spaustuvės masinomis. Ir dar kaip?

— Mes buvome darbe, — pasakoja p. Vilimienė, — ir namo meko nebuvo. Pasirodo, p. Leknickas nuėmė mokyklą, kurioje mokesi Jonukas (pp. Vilimų sūnelis), — paimu iš jo raktai, ir susikraustė. O, my God, — sako p. Vilimienė, — visur juodi dazai, degutas; masinų daiktus užverstu visi kambariai, laiptai nubrozduinti, masinų kvapas nustelbė visus kitus. As pradėjau verkti.

— Na, ir aš, — sako p. Vilimas, — nemaniau, kad tos mašinos bus tokios didelės. Ne maniau, kad jos kels tiek daug triukšmo. Bet ką gi dabar darysi? Reikia kentėti, — negi mesi žmones gatvėn. — nusprendė pp. Vilimai, ir išlaikė spaustuvę ir redakciją beveik visus trejus metus, gal, trejus metus be trijų mėnesių.

Galima įsivaizduoti jų santy-

kius su butų nuomininkais, kurių nepakęsdami triukšmo, kai eina mašinos, kvapo ir tt., skundėsi policijai, savivaldybei, apskundė draudimo įstaigai ir tt. Savo namuose pp. Vilimai tikrai ramybės neturėjo.

— Kai būdavo pradeda skambinti telefonas, — pasakoja p. Vilimas, — tai bijome prieiti; jau žinojome, kad bus koks skundas, nepasitenkinimas, grąšinimas. Tikrai galu pasakyti, kad mane ir lojerių būgino, ir mširūnais, ir kuo tikrai išmąnydami, bet... aš pasakiau, kad tai mano tautiečiai dirba redakcijoje ir aš jų negaliu išmesti gatvėn. Jei jums nepatinka, kad čia yra redakcija ir spaustuvė, palkite mano namus, susiraskite kitur butus. O kai jų skaudai man jau stipriai įkyrėjo, aš, pasiremęs teise, pakėliau jiems dar nuomą — pridėjau jo 5 dol. mėnesiui. Ir nė vienas jų neišėjo. — šypsoji p. Vilimas.

Galima nesunkiai įsivaizduoti pp. Vilimų šventą kantrybę. Juk pp. Kuprevičiai, kurių namų rūsio buvo rotatorium spausdinama „Nepriklausoma Lietuva“, net namus turėjo parduoti. Ir vis dėlto nuomininkų, o jų rotatorius, palyginus su li notip, o ypač su presu, tai yra kaip avimelis ir vukas, arba kaip kaušinių baltymams mušti mašinėlę palyginus su smegseme...

O juk vien mašinos tai dar ne viskas. Kiekvieną trečiadienį vykdta laikraščio ekspedicija — susirenka apie 30 ir daugiau asmenų, ypač jaunimo, kuris juk niekad nebuvo ir nebus ramus. Čia ir juokai, ir pokštai, ir dažnai nesuvaldoma lietuviška daina išsiveržia iš jaunų krūtinų. Tai jau, anot kanadiečių, noise kyla ne tikrai paciuose namuose, bet ir apylinkėje...

Gi p. Vilimas dažnai dirba naktinėmis pamainomis. Ka da žmogui atsilėti? Štai kodėl ne kiek neperdedant reikia pasakyti, kad pp. Vilimai yra šventos kantrybės ir didelio žmoniškumo asmenybės. Jiems „Nepriklausomos Lietuvos“ istorijoje priklauso vieni gražiausių lapų.

Galima tvirtai teigti, kad kur bebūs tie žmonės, kuriems teko dirbti pp. Vilimų namo rūsy — 3a — 4 Ave., Ville Lasalle, kuriems diena diena teko matyti, teko turėti reikalų, — niekur negalės jų užmiršti ir negalės neprisiminti tikrai geru žodžiu ir didele pagarba jų kantrybei, jų pakatumui ir jų jėgų gerai valiai.

Ačiū, ačiū ir ačiū! — nes nieku kitu negalima jiems atsilgytinti už tiek daug ir tokio didelio nuoširdumo bendrume lietuviškame darbe. NL.

Anglijos lietuvių gyvenimo faktai

„Nepr. Lietuva“ Anglijos lietuviuose.

Nors „NL“ Anglijos lietuviuose silpnai tesireklamuoja, tačiau pasisekimą turi stebėtinaai gerą. Nuolatinių prenumeratorių turi daugiau, nei bent kuris kitas iš ateinančių į Angliją lietuvių laikračių. Taipgi ji dar įvairiomis progomis platinama ir pavieniais egzemplioriais. Bradford „NL“ platina Jonas Janulaitis, Manchesteryje — Vladas Salvaitis ir Armthorpe, Nr. Doncaster — Vladas Janušauskas. Ateityje ir kt. didesnės lietuvių kolonijos bus galima įvairiais atvejais įsigyti „NL“.

Litketina „NL“ plačiausiai pasklisti šioje salos žemėlėje esančių lietuvių tarpe.

Manchesterio lietuvių socialinis klubas.

Manchesteris yra vienas iš didesnių lietuvių kolonijų, esančių vidurinėje Anglijoje, kurioje nėra nemaža ir senųjų lietuvių ateivių. Šiuo laiku nuvažiavus į Manchesterį, kur eisi, neišvengsi, bet į 121 Middleten Rd. visuomet užeisi. Tai Manchesterio lietuvių socialinis klubas, kuris yra tikrai jaukioje aplinkumoje, tad ir sueina tautiečiai savitoje nuotaikoje laiką praleisti. Klubas turi gerimų barą ir 3 nemažus kambarius svečiams priimti. Viename iš jų krinta į akis graži dekoracija — vaizdas su užrašu: Freedom for the Lithuania — Laisvė Lietuvai. Vaizdo fone Lietuvos žemėlapis su Vilniaus, Klaipėdos, Kauno herbais ir virš jų viešpatuoja Lietuvos Vytis. Taipgi yra Dariaus ir

Girėno, Žalgirio kautynių, Vytauto, Birutės ir kt. paveiksai. Ateityje klubo pataipos numatoma išdekoruoti gražiais lietuviškais vaizdais. Klube nedidutė šokių sale, skaitykla — bi biloteka, biliardo kambarys, šeštadieninė lietuvių vaikų mokykla ir kt. patalpos. Klubo skolas jau galutinai išmokėtos, baidai įsigyti nuosavi. Prie klubo yra apie vienas margas žemės, kuris numatomas gražiai sutvarkyti. Tam reikaui reikalingos savanoriško darbo rankos. Salia klubo pastato jau yra gražiai išdėliota Vytis, Gedimino stulpai, Vyties Kryžius ir kt.

Reikia pažymėti, kad klubas įsigytas ir jis puikiai išvystytas mūsų senosios ateivijos tautiečio p. J. Muraškos iniciatyva.

Emigruoti ar pasilikti?

Pastaruoju laiku Anglijos lietuviuose vyksta tikra emigracijos „epidemija“. Labai daug tautiečių suskato keltis, už jūrų marių, už vandenynų... Taip ir keliauja mūsų broliai, sesės į Ameriką ir Kanadą. Daugelis buvo pradėję jau čia pastoviai įsikurti, dabar parduoda savo pirktuosius namelius ir išvažiuoja. Emigracijos problemos tokios ryškios, kad sausio mėn. 17 d. Londone Lietuvių namuose tuo reikalu buvo surengtos diskusijos. Už pasilikimą Anglijoje dėstė motyvus inž. Vilčinskas o, už emigravimą į užjūrius kalbėjo kun. Kazlauskas. Diskusijoje dalyvavo keletas asmenų ir iš publikos. Pasikeitus nuomonėmis ir argumentais susidarė įspūdis,

kad emigravus į Ameriką ar Kanadą nieko nepraloši, bet ką nors geresnio galėsi atsiiekti. Taigi tautiečiai savo giminių ar pažįstamų iškvičiami ir kenau ja be jokių dvejojų. Atrodo, kad neperdaugausia lietuvių atliks Anglijoje.

Sustojęs svetimšalių apklausinėjimas.

Praeičių metų „NL“ Nr. 45, buvo rasyta, kad D. Britanijoje gyvenančių svetimšalių daromas apklausinėjimas, kurį vykdė vidaus reikalų ministerijos sudaryta speciali komisija. Tačiau dabartiniu metu apie tos komisijos veiklą nieko nesigirdi ir jokių žinių tuo reikalu nei anglų, nei svetimšalių Anglijoje esamoje spaudoje nepasirodo. Atrodo, kad toji komisija pradėtąjį savo darbą pa tytomis ir užbaigė.

Užmirštas piršlybų biuras.

Pernai „Brit. Lietuvos“ skiltyje tipo labai daug rašinių, nurodančių piršlybų diuro reikalingumą Anglijoje. Toj pasėkoje vėliau prie D. Britanijos Liet. S-gos pageidaujamas biuras ir buvo įsteigtas. Vyru, no rinčių vesti, atsiliepi nemaža, tačiau mergaitės visiškai ranka numojo ir nepasinaudojo biuro patarnavimais. Šiuo laiku matoma biuras yra „bankrutavęs“, nes vėl vyrai skelbimais per „Brit. Liet.“ jieškos šeimoms židiniui sukurti mergaičių.

Smarkiai sumažinta mėsos norma.

Anglija, tas importo-ekspor- to kraštas, nuo mažiausio jo su svyravimo gyvenimas, kaip ter mometas, kinta. Pastaruoju

laiku nebegauant iš Argentinos mėsos, jos turimos atsargos smarkiai sumažėjo, tad ir sumažinta nepaprastai jos norma. Dabar savaitėje asmeniui teduodama tik puse svaro mėsos. Dešra, mėsos konservai, paukštiena ir kralikų mėsa nenormuojama, tačiau jos kainos aukštos ir ne kiekvienam vartotojui prieinamos. Mėsą sumažinus, truputį pakelta bekono norma iki 4 uncijų savaitėje vienam asmeniui.

Nottinghamo lietuvių scenos mėgėjų būrelis dirba.

Nottinghame jau yra susispietę nemaža lietuvių, kurie neužsileisdami kitoms didesnėms kolonijoms stipriai stveriasi į kultūrinį darbą. Nemaža turi ir kultūrinį vienetą, iš jų paminėti choras „Ruta“, tautinių šokių grupė, krepšinio komanda „Nemunas“, scenos mėgėjų būrelis, kuris sausio mėn. 20 d. Nottinghamo pastatė didesnę scenos veiklą, 4-ų veiksmų dramą „Dr. Vincas Kudirkas“.

Gripu susirgimai mažėja

Tuoju po naujų metų Anglijos gyventojuose pasireiškęs masinis susirgimas gripu, slogomis ir kt. ligomis, šiuo laiku jau sparčiai mažėja. Buvo susirgę keletas tūkstančių gyventojų, nemaža ir mirė. Ligų siautimo metu daugelis fabriky, krautuvių ir įstaigų buvo priversti susiaurinti darbą. Dabartiniai pranešimai sako, kad padėtis normalėja. Svarbiausias ligų sukėlėjas Anglijoje yra, tai jos tas besikaitaliojantis oras. J. J-tis.

Vilnius dviejų okupantų rankose

Pirmadienį, rugsėjo mėn. 18 d., pagal daugumos apskaičiavimą, Sov. Sąjungos armija, turėtu užimti Lietuvos sostinę. Nors daugumas krautuvių yra atdaros, o pinigų turima, (išmokėti algų avansai), tačiau su maistu yra sunkoka. Jokių atsargų neturima, su provincija susiseikimas pavojingas.

Ir staiga... Extra laidos: „Kurjer Wilenski“, „Slow“ (to „garsiojo“ Lwow ir Wilno redaktoriaus Mackiewicz) skelbia: Hitleris žuvęs (ar pasikoregęs), vokiečių ir sovietų armija traukiasi iš Lenkijos valstybės riuų! Didžiausias džiaugsmas. Žmonės gatvėse bučiuojasi. Nesmori tikėti, tad, užsukę radiją, įsitikinu, kad tai yra tik išdaiga, o gal priemonė apsaugoti privatų ir valstybinį turtą, kadangi jau pasirodė pirmieji plėšimo ženklai. Vakare visame mieste uždegama šviesa. Kaip keistai atrodė senasis Vilnius po 18 dienų attemdymo! Krautuvių langai uždaryti, nešvara, didžiausia bevarkė.

Apie 7 val. vakaro išgirstu šūvis. Tai besiantinančios bol-

ševikų kariuomenės ženklas. Kadangi buvau netoli Filharmonijos (Aušros Vartų g-vėje), tad šautinėm gatvėm bėgau į namus. Didžiojo g-vėje ir Aušros Vartų, išmėtyti šautuvai, dviračiai ir įvairi kariška manta. Namuose nekantariai manęs laukia mama, kuri galvojo, kad esu pamtas apkasų kasti. Manęs „Vilniaus gynėjas“ (daugiausia savanoriai gimnazistai) su namų sargu jieškojo ir sakė, kad dar ateisai vakare. Na, galvoju sau, tikrai nerasite. Ilindę į gerą slėptuvę, išsėdėjau visą naktį ir rytą, Truputį aptilus susisaudymams, išėjau į gatvę, nes rusų tankai, apkašioti Stalino ir kt. maršalų paviksišais, slinko sartinės siauromis gatvėmis. Pirmas vaizdas — žiaurus. Raudonoji armija atrodė dar skurdžioja, negu 1940 m. birželio mėn., okupuodama Lietuvą. Tuoju pat, užmezgamos kalbos su kareiviais. Klausiamas duonos, mėsos, batų, medžiagų ir kt. daiktų kainos. Ir tuomet, pirmą kartą išgirstu tą amžiną pasaką: Sov. Sąjungoje visko yra, bedarbių nėra, laisvinai...

(salo...) auga ant medžių, o apelsinus gamina net trys fabrikai... Taip, tai nėra anekdotai, lygiai kaip nėra anekdotas, kad į Vilniaus teatrą (dar prieš Vilniaus grąžinimą Lietuvai) rusė atėjo su naktiniais baltiniais, laikydama juos baline suknele... Tačiau grįžkime prie rugsėjo mėn. 19 d. antradienio. Gatvės tuoju pat užsipildė rusų kariuomene, o kampe Pilies ir B. Radvaišaitės gatvių susirenka apie 200 — 300 Vilniaus komunistų, kurie su raudonomis vėliavomis ir „hurra“ šauksmais sveikina žygiuojančią Sov. S. armiją.

Lenkų policijos nuovadas užima įsikūrusi Vilniaus milicija, kuri laksto po namų sargubutus, įsakinėdama iš lenkų veliavos, (tik nupjauti baltą spalvą!) padaryti Sov. Sąjungos ir iškabinti prie namų. Štai tau ir laisvė. Įsako ir turi išpildyti milicijos norą. O visos Sov. S. piliečiai, laikraščiuose ras aprašymus ir gal fotografijas iš džiaugsmingo Vilniaus gyventojų Raudonosios Armijos sutikimo.

Ir taip Vilnius, iš vieno okupanto rankų, pateko į kitas. Ir šis, antrasis Vilniaus „šeimininkas“ parodė savo „aš“. Nuo pat pirmos dienos prasidėjo miesto plėšimas. Sunkvėžimių

kolonos, su prikrautu Vilniaus turtu dieną ir naktį slinko Rusijos giuonon, o vieną dieną, su tikęs Vilniaus burmistro sūnų, (su kuriuo teko kartu žaisti ledo rutulį) išgirstu, kad yra jau įvykę pumėji suėmimai, į kurių tarpą pateko jo tėvas — pašutinis Vilniaus lenkų burmistras — Dr. Mališevskis ir daug įtakingų lenkų asmenų.

Mieste jaučiamas maisto trūkumas. Plačiai išsivysto „juodoji prekyba“, kurios rinkoje visko galima gauti. Be abejo, didžiausias iš rusų pusės pareikalavimas, šalia maisto, yra laikrodžiai, nežiūrint visiškų jų kokybės: svarbu, kad būtų didelis, na ir būtinai rankinis.

Priesūgiai maistui, esame pa kankamai „sotūs“ rusiška propaganda. Kinai užverčiami propagandinėmis filmomis, dalina mi seni Sov. Sąjungos laikraščiai ir žurnalai.

Kaip minėjau, gyventojai, neturėdami jokių maisto atsargų, pradėjo beveik badauti. Iš Sov. Sąj. meko neatvežama, (maistas ir kt. reikmenys — valstybės gerbūvio įrodymas, būtų geriausia propaganda!) tad žmonės pradeda bėkštauti. Atrodo, tas kiek padėjo. Vieną dieną po Vilnių pasklidogandas (garsioji karo mato, Vilniaus tiegramų agentūra — J. P. P. — jedna pani powiedziala — viena ponia pasakė),

kad Pilies gatvėje, esančioje pieno produktų kooperatyvo krautuvių (panasiai kaip „Pie nocentras“) bus parduodamas sviestas ir kiaušiniai. Be abejo, laukiama didelio žmonių antplūdžio, tad su tėveliu, nežiūradami ir draudžiamą vaikščiojimų laiką, apie 11 val. vakaro, išeiname užmėti garsiosios Vilniaus „kolejkos“. Deja, nors produktai bus dalinami tik kitą dieną, apie 9 val. ryto, tačiau atėję čia 11 val. nakties, radome jau žmones. Aš prieš sviesto buvau 20-tas, o tėvelis prieš kiaušinių — 18. Tuos skaičius gerai atsimenu, kadangi žygiuojant rusų sargyboms tą gatvę, mes išsislapstydavome po įvairius kampus, o joms praėjus, vėl sustodavome pagal įgytą „žodinį numerį“. O 5 v. ryto, kada iš visų namų pasipylė gyventojai, ši eilutė prie krautuves užsitęsė per 1,5 mylios!

Tačiau po kokių 3 — 4 savaičių, išgirstame ir vel naujieną (aišku iš „agentūros“ J. P. P.), kad Vilnius bus grąžintas Lietuvai. Lietuvos vardas linksniojamas kiekvienoje gatvėje, kiekviename name.

Vilnius laukia Lietuvos! Vilnius laukia savo tikrojo šeimininko! Slenka ilgos, laukimo dienos, kurios atrodo mėnesiais, o savaitės — metais. Bet ši diena, istorinė data lietuvių

tautai atėjo: spalio mėn. 28 d., šeštadienį, tą ukanotą ir lietiną popietę, Vilniaus gatvėmis žygiuoja šauni Lietuvos kariuomenė, sveikinama su gelėmis ir ašaromis Vilniaus gyventojų. Ir vėl, po 19-kos metų, Gedimino no kalne, spalio mėn. 29 d. iškeliamas Lietuvos trispalvė, kuri garbingai plėvėsuoja iki bolševikinės Lietuvos okupacijos.

Baigdamas, vieną tik noriu pažymėti: joks Lietuvos miestas nėra tiek išgyvenęs, tiek vargų patyręs, kiek mūsų senelis Vilnius. Dažnai, būdamas beveik „mirties patale“ jis vėl pagydavo, tvirtai atsisotdavo ant kojų ir priversdavo visus rytų Europos miestus, vėl lenkti prie žilagalvi Vilnių — žemai, žemai galvas.

Ir nenuostabu, juk Vilnius yra raktas į visą Lietuvos gyvenimą, tas didingos savo praeities šalies.

O Vilniau! Juk ne veltui esi tiek daug iškentėjęs, kad tave mindžiotų svetimų kojų batai! Tikrai tikime, kad švintančios Lietuvos Nepriklausomybės spinduliai eis iš Gedimino miesto, visai atbūndančiai Lietuvai, ir Tu, Brangusis Vilniau, amžiams paliksi aukščiau siu Lietuvos švyturiu, rodydamas kelią laimingai Lietuvos atečiai. Kaza B. Hamilton.

HENRIKO RADAUSKO

* Henrikas NAGYS Petronėlė Orintaitė

„STRĖLĖ DANGUJE“

II.

Antrasai skyrus — „Undinės“ — apdainuoja amžinąją poetų temą — meilę. Apdainuoja ją vienuose eilėraščiuose kiek ironizuodamas, šalta abejingumo šypsena, kituose — subtiliu šiltu žodžiu, persunktu žmogiškos užuojautos dėl mūsų meilės nykumos ir praėinamumo. Pastarieji eilėraščiai labiausiai įsirežia skaitančiojo širdin ir sąmonėn, nes yra giliau išjausti ir vientisiau išsakyti (Jūrininko iškeliaivimas, Vėjas ir lietus, Undinės, Mergaitė pajūry, Šventė parke, Pirmoji naktis, Krautuvėlės pardavėja, Oro paštas ir Moteris prieš veidrodį). Tuo tarpu kitose erotinės tematikos eilėse minėta intymumą ir betarpišką lyrinį santykiavimą sugriaua arba paviršutiniška ironija (Naktinis pasimatymas, Mergaitė bėga į mišką, Malda į blondinę) arba Radausko poezijai labai charakteringas — formalinių plonybių intelektualus sudėliojimas ir nebesusiliejančias vitražines nuolaužas (Vėjas ir lietus, Neišitikimas mylimasis, Pavasario tvanas, Debesys).

Trečiasis skyrus — Primavera — sutelkia, apibendrinamai kalbant, gamtos motyvų eilėraščius. Poeto santykis su gamta labai panašiai suskilęs į dvi priešingas laikysenas, kaip ir erotinėse eilėse. Ir čia labai ryškiai jaučiame tiesiogį, išgyventą žodį šalia išmastyto ir nudailinto, bet perforuotos formos lede sustingusio. Tiesiogio poetinio išgyvenimo randame eilėraščiuose: Gėlė ir vėjas, Kaštanas pradedą žydėti, Peizažas, Ažuolas, Dvi žvaigždės, Birželis, Ruduo, Rudens veidas. Kita dalis panašios tematikos yra per daug nukamuota dirbtinų melodingo įforminimo pastangų. Ryškiausias pavyzdys — „Stebuklas“ ir daugiau ar mažiau dirbtinumo paliešti — Vasara pietuos, Vasara, Nakties keičivis ir Fantastiška naktis.

Paskutinis rinkinio skyrus „Sutemos“ (simbolinė aliuzija į mūsų egzistenciją?) tematiškai įvairiausias. Šios knygos dalies klasifikavimas sunkiau įmanomas dėliai gausybės suliedintų motyvų ir jų nevienodos skalės. „Sutemų“ skyriuje randame poetą svarstantį žmogaus praėinamumą (Vakarais, Senelės darbai, Elegija, Vasaros nakties sapnas, Rudens diena, Menlancholija, Pilnatis, Senis, Praeivis), mūsų laimės iliuzijos trapumą ir apgaulingumą (Pavasario naktis, Gėlė, Patefonas, Vientatvė), gyvenamojo laikotarpio žmogaus tūščių sielą, jo mieštonišką susmulkėjimą ir išsigimimą (Klio, istorijos mūza; Karo metai) ir, pagaliau, žmogiškosios egzistencijos beprasmiškumą (Pūga, Aš nieko nežinau, Ties žeme, Vakarinė aušra, Prieblanda, Sniegas, Bepročio šokis, Lunatikas ir Sutemos).

Knygos pabaigoje Radauskas idėja dar du patriotinės tematikos eilėraščius. Abu eilėraščiai, — kaip daugelio mūsų poetų šia tema rašytieji — „Tėvynės vėjas“ ir „Prarastas rojus“, nelaikytini pasisekusiais. Pirmojo antiikinė simbolika per daug prikištine ir vargiai pateisinama, o antrojo tiesiogis svetimųjų kraštų pavadinimų (ir čia ne meninės tiesos, bet skambamo pirmenybės!) surimavimas kvepia pigia patetika.

Patiekėme Radausko eilėraščių knygos suglaustą tematinę apžvalgą. Ji mums patarnaus, gilinantį ir keletą pagrindinių klausimų, t. y., nagrinėjant R. eilėraščių išgyvenimą ir jų meninės tiesos santykį su formaline tos tiesos išraiška. Jieškadami poezijoje meninės tiesos, pirmiausia, turėsime jieškoti žmogaus. Poetas, ir nerodydamas savo kūryboje žmogaus pavidalo, sakysim, kalbėdamas vien tiksliai apie žemės apraiškas ir daiktus, vis dėlto iškelia žmogaus santykį su vaizduojamaisiais objektais. Kiekvienam poeto žodyje yra užfiksuotas jo (t. y. žmogaus) santykis su išsaka-ta tikrove. Radausko poezijoje žmogų sutinkame labai dažnai.

Jis pro mus praėina įvairiausias pavidalais ir įvairiose gyvenimiškose situacijose. Susumavę jo žmogaus paveikslą, mes turėsime konstatuoti, kad poetas skeptiškai ir ironiškai žvelgia į žmogų. Tokį žmogų mes matome iš dangoraižio 57-ojo aukšto: iš ten jis atrodo mažytis ir groteskiškas, kai neša savo rūpestį arba džiaugsmą tokių pat marionėčių minioj; iš jo sužeisto kūno tekantis kraujas tėra mažytė raudona dėmė ant grindinio, nes jo riksmo mes nebegirdime. Ta da visa žmogaus charakteristika sutraukiama į jo skrybėlės ir apsiausto spalvų derinį arba jo kinematografiškus judesius, kuriuos užfiksuoja mūsų akis. Kad tokiu atveju nėra įmanomas šiltas ir žmogiškai gilus santykis su vaizduojamuoju objektu — aiškinti nereikia. Panašaus santykio su vaizduojamąja tikrove sutinkame gana didelėje dalyje Henriko Radausko eilių:

Ir kažin kur rieda vežikai,
Ir kažin ką loja šuva,
Ir kažin ką plėšia plėšikai,
Ir kažin kam raitas galva. (S. D., 18)

Kareiviai ir karvės žingsniuoja keliu.
Raudonas saulėlydis šviečia pro dulkes. (S. D., 85)

Tarnaitė, stebuklo sulaukus,
Surikusi šoka į dangų.
Jai krinta alyvos pro plaukus
Ir tirpsta ant drebančių rankų. (S. D., 57)

Ir nei tėvų, nei motinų neklausančios merginos
Per naktį klausio lig ausros, kaip skamba mandolinos. (S. D., 25)

Mergaitė, ligi šiol bijojusi,
Dabar bučiuoja su džiaugsmu. (S. D., 32)

Tokio paviršutiniško, pasišaipančio priėjimo randame dar sekančiuose eilėraščiuose: Girtuoklis grįžta namo, Kino kronika arba meilė, Mergaitė bėga į mišką, Stebuklas, Sutemos etc. Literatūrinės kritikos uždavinys nėra girti arba smerkti autorių dėl jo vienokios ar kitokios žmogiškos laikysenos. Literatūrinė kritika šiuo atveju tiksliai konstatuoja tokią laikyseną ir jieško kiek gerai yra autoriui pavykę ją išreikšti literatūriniu žodžiu. O tokios, ironišku nuotoliu pri-dengtos, laikysenos eilėraščiuose, mūsų manymu, Radausko pasisakymas yra labai dažnai sausas ir lakoniškas. Teisingiau, jis yra per daug paviršutiniškas. Sugretinkim du Radausko panašios tematikos eilėraščius, ir pasekime viename ir kitame sukurtą poetinę tikrovę:

Neišitikimas mylimasis

Aukso žiedas nuo baltų rankelių
Į lėlijos žiedą nuriedėjo,
Ir naktis atsiklaupė ant kelių,
Ir žaibai šaltais kardais pradėjo
Kirsti miestą, kur jisai gyveno
(Bet jis buvo jau seniai pabėgęs).
Ir elektra rėkdamą srovėno
Per įkaitusius nuo ratų bėgius. (S. D., 34)

Krautuvėlės pardavėja

Mergaitės veidu teka ašaros:

Šulinys sodyboj

Pameni, tenai — prie gluosnio šulinėlis,
Mano sentėvių tėvų gaivus vanduo...
Klevo rentinys jau samanom apžėlęs —
Tėviškės kieme, prie gluosnio, šulinėlis...

Svyra svirtis — geltonkasė sesė semia —
Naščiai sklidinai kaip krišpolo skaidraus...
Sidabrinis lašas laša vėl į žemę —
Svyra svirtis — vakarop sesutė semia...

Kraugeriai kaimynai nutremė sodybą —
Liepsnomis nuleido sodą ir namus...
— Ak, vien šulinio gelmė dar lašas žiba!
Niekio, nieko nėra daugiau tėvų sodyboj...

(Iš neseniai pasirodžiusio lyrikos rinkinio „Šulinys sodyboj“)

Henrikas Radauskas

Prarastas rojus

Mes girdim už tūkstančio mylių,
Kaip girgžda mūs kaimuose svirtys,
Ir šita melodiją tylią
Kartoja negestancios širdys.

Mes matom pro dūmus Europos
Gimtųjų laukų vasarojų.
Mūs šaukia sodybos ir trobos,
Mes matome prarastą rojų.

Ir mes ji matysim Kanadoj,
Girdėsime pietų serenadoj,
Aliaskoje vėtrų riksmo,
Bombėjuj, Sidnejuj, Granadoj,
Ant žemės arba po žeme.

(Iš neseniai pasirodžiusio poezijos rinkinio „Strėlė danguje“)

ŽIEŽIRBOS

(Mūsų kultūrinio gyvenimo paraštėje)

Nelengvas uždavinys

Pirmajame šių metų „Aidų“ numeryje išspausdinta Ben. Ba. Kitoje vietoje, to paties autoriaus straipsnyje, randame jauno mūsų poeto knygą, dėl kurios savo laiku buvo sukelta gerokai beprasmiška audra. Ją sukėlė pp. Maldeikis ir ypač A. Varnauskas, kaltindamas vieną recenzentą — rašytoją neobjektyvumu dėl konkurencijos baimės. Įdomu kuo jie dabar apkalbina B. B., kuris nėra nei rašytojas, nei poetas? O jo kritika yra nepalyginamai negailingesnė ir žiauresnė!

Ištraukos iš kultūringo straipsnio.

„Naujienu“ vasario mėn. 3 dienos Nr-je rimtai ir rūpestingai parašytam A. Čiočio straipsnyje skaitome:

„Jeigu jau negalime rašytojui apčiuopiamai padėti, tai bent jo neįžeidinėjime, leiskime jam laisvai, pagal savo jėgas ir nusiteikimą kurti. Jis vieno nenulaukimo to paties kūrė ir kurs. Ir dabar kuria. laikraščio nuolatinio dviraiddžio Palikime rašyti apie literatūrą bendradarbio pavidalą. Šis at-

Mylėjo, prisiekė, nerašo.
Negalima gražinti vasaros,
Ir ji rankas ant slenkčio gražo.
Sugriuvo pilys, mirė pasakos.
Miestelis, rudeniui patvinęs.
O krautuvėje — virvės, pasagos
Ir vynys, vynys, vynys, vynys. (S. D., 43)

Mergaitės skausmą, apie kurį pirmajame eilėraštyje tik tai kalbama gerai skambančiais, bet meninės tiesos neišsakančiais posmais, antrojo eilėraščio subtiliai pajauti ir išsakyti vaizdai betarpiškai perlieja į mus. Argi abu „Neišit. myl.“ posmai nėra išpūsta ir beprasmiškos butaforijos, kuri lygiai gerai galėtų būti panaudota visai skirtingos temos eilėraščiui? Ką bendro turi su mergaitės skausmu toks grynos estetikos pagimdytas vaizdas apie naktį atsiklaupiančią ant kelių ir pradedančią žaibais kapoti miestą? Kerštas, sakytume? Bet, sekančioji, skliaustuose išsprausa prozaiška eilutė tokią (tik psichologinę!) galimybę taip pat atmėta. Ir ką, pagaliau, bendro su norimąja pasakyti menine tiesa turi paskutinis — visais atžvilgiais atskilęs nuo eilėraščio visumos — poetinis vaizdas? Pirmajame eilėraštyje žmogaus, iš tiesų, nėra: čia žmogus yra tiksliai eilinė (ir dargi mažesnės vertės) užslėpta butaforija tarp kitų poetinių puosmenų.

Esmingai skiriasi nuo pirmojo antrasis mūsų pavyzdys. Čia kiekvienas žodis ir vaizdas yra įjungtas nuosekliai išvystytam įtampon, kuri paskutinėje eilutėje skaitytąją sukrečia visa savo simboline — ir vokaline! — jėga. Mergaitės skausmas nebėra tiksliai aprašomas, jis gyvena eilėraštyje, jis yra tapęs vienkartine menine tikrove.

Tiedu eilėraščiai savo diametraliu priešingumu yra charakteringi visam Radausko poetiniam pasisakymui. Jie reprezentuoja poeto du labai ryškiai pastebimus santykiavimo būdus su gyvenimo tikrove. Pirmasis — meistriškas, bet amatininkiškas pačioje savo esmėje, vaizduojamosios tiesos palenkimas formavimo galimyboms. Kitaip tariant, tokiuose eilėraščiuose jaučiame, kad žodžio muzikalinės ir vaizdinės galimybės poetą, nugrimzdusį į apipavidalinimo entuziazmą, atitraukė nuo išsakytinios meninės tiesos ir tokiu būdu nužudė jausmą, palikdamas skambų, bet šaltą ir bekraujį žodį. Antrasis — kai poetas vienkartiniame išgyvenime jieško vien kartinės ir nepakeičiamos formos; kai jis kiekvieną formos detalę priverčia absoliučiai tarnauti savo vidinės tiesos atskleidimui. Pastarasis santykiavimas, mūsų nuomone, yra pilnutinis.

Dar keli pavyzdžiai iš „Strėlės danguje“ tepadeda mums

„Šilkiniai pančiai“

„Šilkiniai pančiai“ — tai aktualus epizodas iš senųjų išei-vių Amerikoje susitikimo su naujaisiais, vadinamaisi dypukais. Antanas Gustaitis šia, kaipuriuo atžvilgiu opią temą, pagvilveno iš humoristinės pusės. Pastebėjęs ir vienų ir kitų tūlas žmoniškas silpnības, parodė neužgaulioje, bet tikrai juokingoje šviesoje ir galų gale sutaikė.

„Šilkinų pančių“ vaidinimo sunkumas kyla iš to, kad jie beveik neturi akcijos: visa paremta dialogu, tiesa, labai gy-

kakliai laikosi daug žinančio pozos, nors tesugeba kalbėti — mažaraščiams įprastu — baiki ninko tonu ir apie literatūrą, ir apie politiką, ir apie pasaulėžiūrą, ir apskritai apie viską, kas jam, deja, nėra (ir neatrodo, kad kada nors bus!) įkandama.

Išlaikyta garbinga tradicija.

„Naujienu“ kronikoje:

„Lietuvių Rašytojų Draugijos sudarytoji komisija geriausiai knygai išrinkti jau darbą pradėjo, skaitydama ir lyginda didžius knygas... Komisijos geriausia pripažinta knyga laimės didžiąją tradicinę Rašytojų Draugijos premiją 500 dolerių“. Nekantariai laukdami rezultato, norime pasidžiaugti, kad L. R. D. išlaikė, ir šiaip didžiojo vanden, tradicinę Lietuvos valstybinę literatūros premiją. Kaip būtų džiugu matyti atgyjant dar ir likusias, tremties metu Vokietijoje gyvavusias, literatūrines premijas!

Pasikalbėjimai su savimi.

„Draugo“ 11 nr. 7 psl. Jurgis Gliuda iš Detroito rašo: „Visas dalykas, rupūs miltai, prasidėjo taip... Nelabai man patinka, — pasakiau, — kad mūsų rašytojai, kaip ir politikieriai, srovėmis pasidalino. Ir kam tai? Argi dėl tėvynės Lietuvos nesudidamuoja? Da bar vieni garsinasi klasikais, ki bar romantikais; čia vėl visokie realistai ir grafomanai... Aš vienybės šalininkas. Manai: jei klasikai, tai visi klasikai; jei grafomanai, tai visi grafomanai. Be srovių. Visi į vieną lietuvišką srovę...“

Literatūros profesoriams įsi-dėmėta: p. Gliuda atrado dar vieną literatūrinę srovę — grafomanizmą. Bet kaip vienybės šalininkas, jis siūlo viršminėtą srovę suliejus visas kitas, ją pavadinti lietuviška. Pasiūlymas klaukus, kaip ir panašūs pasikalbėjimai su sami. Tikrai „rupūs miltai“.

visai akivaizdžiai išryškinti poeto dvilypią kūrybos genezę. „Vasaros nakties sapnas“ (83 psl.) subtiliais lyriniais vaizdais kalba apie nesuprantamą ribą tarp gyvenimo ir mirties: sapne žmogus, tarsi, rego ano ir šio pasaulio keistą broliškumą, nykstantį skirtumą tarp žydėjimo ir nebūties. Kaip nuo taikingai ir giliai meniškai Radauskas kontrastuojančiais posmais tai išgauna:

Aš matau, kaip ilsis pjovėjas:
Žydrios akys žalioj žolėj,
Ir girdžiu, kaip vasaros vėjas
Švilpiuioja jo skrybėlėj.
Aš matau, tarytum pro rūką:
Man mosuoja ranka trapi
Pernai mirusio piemenuko,
Meškeriojančio paupy.

Jis mane nusimaudyt kviečia,
Plonas balsas šaukia mane,
Ir numirėlių saulė šviečia
Į jo veidą mano sapne.

Šiuose posmuose nėra kalbama apie nuotaiką — ji gyvena kiekvienam žodį; šiuose posmuose nėra gražių, bet dažnai beprasmiškų, pračiuožimų temos paviršiumi; juose nėra taip pat jaučiama perdotos baimės išreikšti jausmą, nepri-dengtą intelektualaus stebėtojo abejingumu. Išidėmėtas viso eilėraščio vaizdų paprastumas ir šviežumas! Ir štai toji pati tema — žmogaus gyvenimo ir mirties artumas — kitam eilėraštyje „Senis“ (96) paliečiama daug grubiau ir dirbtiniau. Jame vėl randame nesuinteresuoto ir kiek pranašiai įspasčio stebėtojo laikyseną, randame apgalvotos kompozicijos rėmuosna sudėstytus įmantrius vaizdus, bet tiksliai keli jų esmingai atkuria vaizduojamojo senio artėjančius mirtin žingsnius. Didžioji jų dalis — prozaiška ir šalta:

Jis mato mokyklą miesto vidury.
Atostogos. Langai uždaryti žiba.
Vos gimus, reikia mirti. Bet išmokyti turi
Atimti, sudėti, daugybą ir dalybą.
Ir vėl, lyg tyčia, skrenda mėlynas drugys.
Kažin, ar ir anapus bus taip baisiai šalta
Ir krės, ir krės, be galo tas bjaurus drugys?
Kad tik vaikai užvilktų man žieminių palatų...

Gal pats drastiškiausias pavyzdys analogiškos nihilistinės ironijos yra paskutinis rinkinio eilėraštis „Sutemos“. Ir jo paviršutiniškumas slypi ne tematikos pasirinkime (jokio tematika nėra nei gera, nei bloga, — tik jos išreiškimas

vu ir sąmojingu. Vis dėlto re žisūrai ir aktoriams tai sudaro nelengvą uždavinį. Be pildymo mizanscenomis, veiksmingomis situacijomis, tipažuveikalėlis liktų grynai deklamuotinis.

A. Dikinis, režisavęs „Šilkinus Pančius“, padarė sėkmingą vaidmenų išryškinimą. Geriausiai jam pavyko Tirvelės vaidmuo. Jau senstelėjęs gyva našlis Tirvelė, jo pavaizdavime, momentais šiurkštoka, bet geras žmogus. Gabiai sukurta Tirvelės tipas buvo, kaip ir autorius to nori, centrinė figūra...

Jo žmonelė Elena — B. Pūkelevičiūtė, atrodė jam kiek perjauna. Iš jos laikysenos galima buvo suprasti, kad Tirvelė ne be pagrindo įtarė ją per lengvai pasiduodant kamarnikų ir kultūrtechnikų paglostymams. O Tirvelei, matyt, ne taip lengvai sekėsi „su kriūkiu vaikyti į ją aplink namus...“ Todėl jis ir nutarė geriau pabūti gyvenančiu, nors galų gale Amerikoje vis dėlto neišvengė „šilkinų pančių“, tos pačios Helen. Toks jau vyrų, nors ir labai gudriais jie dėtusi, likimas...

Jeronimas — J. Akstinas — tipiškas dypukas, o tai nelengva rolė. Tegul jis ir ne „lojeris“, bet vis dėlto dėdei sukom binavo „šilkinus pančius“. Įdomiausia, kad... geras tikslais besivadovaudamas.

Tragiškiausia veikalo figūra — našlys su vaiku — Pustapeckas — K. Veselka. Visas jo tragiškumas kyla iš naivumo, priinančio ligi komizmo, ypač savo romantiniiais pasipasakojimais. K. Veselka buvo tipingas Pustapeckas, net ir savo išvaizda: žaliu švarkeliu ir BAL-Fo batus, ne pagal kojos išmėrą... Tokių Pustapeckių dypukų tarpe tikrai buvo.

Dypukų kompaniją papildė tremtinė Dilbienė — B. Dikini-nienė. Nedaugelis žino, kad p. Dikini-nienė yra viena iš nedaugelio moterų — aktorių savo metu garsaus Amerikoje Vanagaičio sukurtu Dzimzi-Drimzi teatru ro dalyvių. Tremty ji pakartotinai įžengė į sceną, ir trečią kartą, štai, mes ją pamatėme Lietuvių Dramos Teatro Kanadoje dalyve. Ji čia įdomiai pavaizdavo eilinę tremtinę žemaitę. Jos pasipasakojimas apie tremtinių siaubą — skryningus buvo jaudinantis ligi ašaros traukusio juokingumo.

Trumpoje, bet nemaža juoklo sukėlusioje buv. policininko Akivaros rolėje buvo L. Barauskas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

OPEROS SOLISTĖS E. KAR DELIENĖS SUKAKTUVI- NIS KONCERTAS

Jau dviejų metų, kai Lietuvos Operos solistė Elzbieta Kardelienė dirba savo specialybės darbu.

Šioms sukaktuvėms paminėti E. Kardelienė ruošia didelį koncertą, kuriam pasiskyrė ba-
landžio 14 dienos datą.

Koncertas įvyks St. Stanislo vo salėje, iš kurios radio klausytojai dažnai girdi koncertų transliacijas.

E. Kardelienės koncerte dalyvaus dar ir kiti menininkai. Plačiau apie koncertą bus parašyta vėliau.

DAILININKŲ TAMOŠAIČIŲ SUKAKTYS

Dail. A. Tamošaitis šiais metais mini trejas sukaktis: 20 metų, kai išėjo pirmas jo redaguotas numeris „Sodžiaus Menas“; 25 metų sukaktį pirmosios ekspedicijos liaudies menininkų rinkti, ir savo 45 metų amžiaus sukaktį.

PAVASARINĖ DAINŲ SVENTĖ.

Gegužės mėnesio 6 dieną 4 val. po pietų bus New Yorke, Manhattan Center, 34th Street ir 8th Ave., lietuviškojo pavasario Dainų Šventė. Dalyvaus milžiniškas jungtinis choras, diriguojamas žymiu dirigentu, didžiulė grupė tautinių šokių šokėjų ir geriausi lietuviškos Amerikos solistai ir muzikai dalyvaus šiame koncerte — šventėje.

Šios šventės ruošimui vadovauja dainininkas Alex Vasiliauskas. Tą pačią dieną, toj pačioj salėj, 1 val. po pietų įvyksta Amerikos lietuvių scenos darbuotojų Sąjungos Lithuanian Artists Guild of America susirinkimas.

„Gabiya“ baigianti spausdinti J. Krūminio romaną „Naktis viršum širdies“.

Vaidinimo dialogas, gražiai įdomiai sukomplektuotos mizanscenos, nelaukiami jų išspindimai žiūrovuose kėlė nenutrūkstamas juoko audras. Ir kai apie valandą laiko trukęs vaidinimas pasibaigė, publika nenorėjo keltis iš vietų, — norėjosi, kad vaidinimas būtų dar pratęstas. O tai jau sudaro teatrui didelį plusą.

Scenovaizdį nedaugeliu, bet ryškių priemonių, sukūrė K. Veselka, atlikęs veiklą ne tik aktoriams, bet ir dailininko uždavinį.

Spektaklis buvo tikrai įdomus ir gražus.

gali būti pavykęs arba ne), bet savotiškam neįstengime surasti gilesnio žvilgsnio ton tematikon.

... Kur verkančioji šviesoj balčiausi gyvuliai, Palikę pasakas, klajoja realybėj, Bijodami, kad tuoj dangaus skliautai beribiai Užges, ir kailiai jų putodami ištripsis, Ir rankos dieviškos jiems vilnų nenukirps. (S. D., 107)

Taip visam naujam Radausko rinkiny mes, versdami puslapį po puslapio, sutinkame mūsų iškeltąjį dualistinį vaizdą dujų medžiagos traktavimą: šalia nuostabaus vieningumo ir lyriškumo kūrinių, sunkiai pajaučiamus šalto meistriškumo pastangų vaisius. Pirmieji, be išimties, yra įrašyti mūsų poezijos pačių gerųjų eilėraščių eilėn, kitų žymus kiekis vargu ar tokią pastangą pateisintų. Viena tačiau reikia pabrėžti labai įsakmiai — Henrikas Radauskas su savo naująja knyga teisėtai apkupuoja Parnasą. Ir kiekviena anksčiau pasakyta pastaba apie „Strėlę Danguje“ tegali būti supaprastinta taip, kad vertingas meninis kūrinys dar ir tuo yra reikšmingas, jos įsčiai iškelia visą eilę pačių pagrindinių literatūrinio problemų. Ir šiame straipsnyje paliestoji turinio ir formos santykiavimo problema priklauso prie tokių pagrindinių klausimų. Jos išsamiam aptarimui, žinoma, reikėtų skirti nepalyginamai daugiau vietos; mūsų noras buvo pažymėti, kad teisingam Radausko poezijos įvertinimui ji yra pati svarbiausia ir centrinė.

Keli žodžiai apie knygos išorę. Taip kultūringai ir skoningai išleistas knygos seniai nematėme. Vytauto Kasiulio tušo piešiniai yra atlikti taip subtiliai ir taip meniškai išbaigti, kad mes drįstame teigti juos esant vienais pačių puikiausių mūsų poezijos iliustracijų. Užtikrintas piešinys iki smulčiausios detalės organiškai išspręsta kompoziciją, šviežias ir turtingas teptuko pabrėžimas, vieninga ir originali faktūra, pagaliau, teisingas tematinis sprendimas — anksčiau pasakytus tvirtinimus patvirtina. Tokių iliustracijų norėtusi matyti dažniau. Lygiai taip pat mūsų knygų leidėjai turėtų pasimokyti iš Vytauto Sauliaus — šios knygos leidėjo — kaip suteikti poezijos knygai tikrai menišką ir kultūringą pasaujį įprastą pavidalą.

(Henrikas Radauskas, Strėlė Danguje, Eilėraščiai; Išleido Vytautas Saulius; Viršelio ir skyrių piešinius darė Vytautas Kasiulis; Tiražas — 700 egz., Chicago, 1950 metai. Kaina 2 dol.).

1951. I. 29.

Montrealis.

TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONCERTAS.

Galutinai susitarta ir nustatyta, kad trijų žodžio meistrų koncertas Montrealy įvyks kovo 10 dieną, šeštadienį, visiems lietuviams jau žinomoje salėje — Bleury 1200.

Dalyvaus rašytojai B. Brazdionis, A. Gustaitis ir artistas H. Kačinskas.

Plačiau apie šį vakarą bus parašyta sekančiame „NL“ n-ry. Dabar visuomenė tikrai įspėjama, kad tas vakaras jau galutinai sutartas ir nustatytas.

LIETUVIŲ DRAMOS TE- ATRAS AMERIKOJE

Didelėmis viltimis lauktasis, plačiai išreklamuotasis Lietuvių Dramos Teatras Amerikoje (Čikagoje) pergyveną sunkius laikus.

„Živilės“ premjera nepasisekė. Blogai buvo suvaidinta: žodis nepaduotas ir publikos nepasiekė. Pagrindinis vaidmuo — Živilė — netesėjo uždavinio. Kilnioji „Živilės“ romantika, kuri turi išpirti visas neigiamas, — neišryškėjo, neiškilo. Dėl to didelė dalis publikos veikalo nesuprato. O kai dėl vaidybos silpnumo veiklas nepalietė ir žiūrovų širdžių, gavosi gana nemaloni disharmonija, kurią pagilino partinės spaudos ir žinomiosios ideologijos grupės žmonių užpuolimai.

Autorius A. Škema neišlaikė „šaltojo karo“ ir pasikarščiausių „Živilės“ nuėmė. Tai dar labiau padidino teatro krizę. Šiandien jis didelėje krizėkėlėje. O gaila. Jis gali dirbti ir būti įdomus.

Ir teatras turi žinoti, kad ir jam reikia būti visada pasiryžusiam atlaikyti puolimus ir laimėti sau egzistenciją. Reikia atsiminti, kad niekur ir niekad dar lepiami teatro nesukūrė. Meno kūrybai visada reikia asmenų, galinčių atlaikyti ir didžiausią dvasinę įtampą.

MENO BIBLIOTEKA JAU PERKELTA.

Dail. A. ir A. Tamošaičiai meno biblioteką iš Montrealio perkėlė į Lietuvišką Sodžį: R. R. 1. Kingston, Ont.

DAINAVIMO STUDIJA

Prof. Vl. Grigaitienė ir op. sol. A. Kutkus Brooklynne steigia dainavimo studiją. V. Grigaitienė, būdama Lietuvos op. sol., drauge buvo ir dainavimo profesorė valstybinėje Konservatorijoje. Iš jos klasės išėjo eilė gerų solisčių; kaikiuros jų dabar gyvena Amerikoje.

IŠKILMINGOS ŠIMTAME- CIO LIETUVIO SUKAKTU VĖS

P. A. Mikulskis išleido savo vaikus į Kanadą ir į JAV, o pats turėjo pasilikti Europoje, nes jau susilaukė 100 metų. Olandų valdžia jo pasigailėjo, paėmė į savo šalį ir suruošė iškilmingas jo 100-ą metų sukaktuves. Asterio miesto burmistras įteikė jam adresą, 100 guldenų ir pasveikino. Sveikinimų ir dovanų buvo tiek daug ir iš pavienių asmenų ir iš organizacijų, kad vien tabako jam sunesė 100 kilogramų. O burmistro trimetis sūnus įteikė jam savo mylimąjį traukinėlį ir palinkėjo, kad jis juo nuvažiuotų į Lietuvą, kai ji bus išlaisvinta nuo okupantų ir didžiausis savo laisvės.

ISLEIS LIETUVOS GYVE- NIMO FOTO VAIZDUS

Amerikoje yra apsigyvenęs žymus fotografas Vyta. Augustinas, kuris daugelį metų yra fotografavęs Lietuvą įvairiais jos momentais. Daugybę to fotografijų Augustinas yra atsi-
vežęs į Ameriką. Dabar susidarė grupė žmonių, kurie yra pasiryžę V. Augustino foto nuotraukas išleisti atskiru leidiniu.

VIENYBEI 65 METAI

Brooklynishk „Vienybė“ va-
sario 4 d. paminėjo 65 metų sukaktuves. Tam tikslui ji suruošė koncertą, kuriame dalyvavo sol. Korskaitė, Francis, Liepas, Liepinas, Frostona ir Mro-
zinskas. Koncertui įvadą padarė redaktorius J. Tysliava.

KOMPOZITORIUS K. V. BANAITIS

pasitraukė iš operetės choro vedėjų ir atsidavė vien tik tiktai kūrybai, o skurdų pragyvenimą susidaręs iš fortepiono pamokų.

GERB. TAUTIEČIŲ DĖMESIUI!

Pinigų išsiuntimas į kitus kraštus yra sunkus ir sudėtingas dalykas. Tačiau nuo šio laiko pinigų į Angliją, už spaudą ir kt. be jokių formalumų galime persiųsti per „NL“ administraciją. Pinigai Anglijoje bus išmokami aukščiausiu banko kursu: už 1 dolerį — 6 šil. 6 penai, už 3 dol. — 1 svaras sterlingų. Pinigus administracijai įmokant aiškiai pažymėti, kam pinigai Anglijoje turės būti išmokėti ir tikslus adresas. Skubūs išmokėjimai bus atlikti pridėjus už 15 ct. pašto ženklų.

„NL“ Administracija.

HAMILTONIEČIŲ DĖMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, darau vertimus iš lietuvių, vokiečių, rusų į anglų k. Tarpininkauju įvairiais reikalais įstaigose, perkant, parduodant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.

285 John N. Hamilton, Ont.

Tel. 7-0002

Kreiptis po 5 val. p. p. ir šešt.

TR. 8112

Skaniai užkąsite, atsigersite gaivinančių gėrimų ir pasiklausysite plokėtelių muzikos

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ
7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Išnaudokite žiemos laiką smulkesniems DAŽYMO darbams. Taip pat atliekami lubų ir sienų plyšių IŠLYGINIMAI

Geras ir žymiai pigiau kaštuoja darbas. Informacijai kvieskite tarp 6 — 8 val. vak.

STANLEY PULKYS

TORONTO Telef. OL 2885.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SESIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Lietuviška moterų kirpykla

Daro šukavimą, pusmeti nius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ

(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal.

Tel. FI 0208

NAUJI GAIDŲ LEIDINIAI

Kompozitorius prof. K. V. Banaitis jau ilgus metus dirba su liaudies dainomis. Jau yra išleisti 4 sąsiuviniai LIAUDIES DAINOS mišiam chorui. Šiomis dienomis pasirodė III ir IV Liaudies Dainų sąsiuviniai. Trečiojo sąsiuvinio leidėju yra dr. S. Biežis, o 4-to ir dar sekančių keturių sąsiuviniių leidėju yra kun. P. M. Juras.

Šie leidiniai yra didelis K. V. Banaičio darbas. Jis juo vertin-
gesnis, nes visos lietuvių liaudies dainos yra nepaprastai gražios, panaudojant paskutinius moderniosios kompozicijos būdus bei priemones, harmonizuotos.

Išleidimu šių rinkinių chorų repertuaras, nepaprastai praturtinamas. Belieka tikėtis, kiek vienam chorui įsigyti naujai išleistų gaidų ir jomis pasinaudoti.

Tenka pastebėti, kad mūsų tremties chorai jau visai sunykę repertuaro atžvilgiu. Kadangi, be to, tremtin pateko gana daug neaukšto išsilavinimo muzikų, kurie ėmėsi sudarinėti vadinamus ansamblius, tai, vie-
na, stigdami geresnių kūrinių, o kita patys norėdami pasižymėti ne tik kaip dirigantai, bet ir kaip kompozitoriai, bet netu rėdami reikiamos muzikinės kultūros, priekopė visokios niekam nevertos muzikos ir užteršė gražią lietuvišką dainą nevykusiais sekimais, pamėgdžiojimais šlageriams ir tt. Todėl lietuviška daina palyginti yra žymiai sumenkusi, deformuota, netekusi tikrojo savo gajumo, originalumo ir grožio. K. V. Banaitis naujais leidiniais ne tik grąžina lietuviškąją liaudies dainą į tinkamą meniš-
kumo ribas, bet ir ją praturtina savo individualiu kūrybingu nuspalvinimu.

Lietuvių tautodailės dirbiniai dovanoms

Užjūrio kraštuose yra įprasta visokiomis progomis duoti dovanas, ypač dovanų daugiau sia išdalinama per Kalėdas, vestuves, gimimo dieną, per vedybines sukaktis ir kitokiomis progomis. Nors Lietuvoje taip pat vieni antriems, ypač gimimės, duodavo dovanas, bet čia, gal būt, tai daroma labiau visuotiniu — gausiau.

Čia ir lietuviai vieni antriems daugiau dovanų duoda, bet ypač jų tenka daug dovano-
ti kitataučiams — darbdaviams, geradariams ir kitiems.

Paprastai kiekvienoje tautoje yra įprasta, kad dovanojama lyku ne tiek norima praturtinti, pagerinti medžiaginę būklę, kiek pagerbti, duoti daiktą, kaip atmintį, kaip gražų meno dalyką. Pagal lietuvių senovės papročius dovanoms duodama tik tautodailės dalykai. Mergaitės berniukams išausdavo puošnias juostas, kaklaryšius, juosteles; berniukai išdrožinėdavo mergaitėms prieverpstes (priverspstes), kultuves, šaukštus ir kitus dailės dalykus. Iš lietuvių papročių matome, kad apdovanojamas pagerbiamas savo darbo dirbiniu.

Šiandien mes irgi galėtume aną paprotį atkurti ir duoti vieni kitiems arba svetimiems tik lietuvių tautodailės dirbinius, kuriuos galime patys pasidaryti arba iš mūsų menininkų įsigyti. O tų dovanėlių gali būti labai apstu, kaip į knygas įdėti puošnios rinktinės juosteles, kaklaryšius, ausi šalikėlius, skepetaites, tautiniai drabužiai, gintaro karoliai, juostos, pagal vėlės, rankinukai, kilimėliai,

Tiktai chorai tesugeba pasinaudoti šituo lietuvių liaudies turtu.

jk.

A. Tamošaitienė.

ŽURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per liet. uvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!

A. PAULAITIS

Importe - Exporte.

Wangen - Allgau — Germany.

VANCOUVER, B.C.

Perimu D-ro D. McLellan'o praktika vasario mėnesiui:
Office: 410 Medical Dental Building
Georgia Str. Tel. MA 1441. Res.: BA 0985.
DR. A. GAILIUS.

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS
1918 FRONTENAC, MONTREAL
TEL. FA 0209

AUKŠTA KOKYBĖ - ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS
PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.			
5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18
2 sv. m. p. kavos		5 sv. g. k. taukų	\$ 9.80
1/2 sv. kakao	Nr. 15	2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado		5 sv. m. p. kavos	Nr. 19
1/4 sv. arbatos	\$ 5.20	10 sv. cukraus	\$ 9.50
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos		3 sv. g. k. taukų	
1 sv. kakao		(skardinėje)	
1 sv. šokolado		2 sv. m. p. kavos	Nr. 20
1/2 sv. arbatos	\$ 8.90	1 sv. Aliaskos	
22 oz. kompoto		Salmon	\$ 7.15
2 sv. m. p. kavos		1/2 sv. kakao	
1 sv. ryžių		1/4 sv. arbatos	
4 oz. Salmon		2 sv. m. p. kavos	
4 oz. Tuna		1 „Qua. alyvos	Nr. 21
6 oz. liežuvis		„Mazola“	
1 1/2 oz. j. pipirų	Nr. 17	1 sv. saldinių	\$ 6.00
4 oz. kokoso	\$ 6.50	1/2 sv. kakao	
3/4 oz. kardamono		1/4 arbatos	
1 1/2 oz. cinamono		12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22
1 oz. majorano			\$ 6.00
1 1/4 oz. paprikos			

Individualūs paketai

ruošiami susitarus.

Kava į visus pakietus dedama po 1 sv. skardinėse.

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausi kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street,
CHICAGO 21, ILL. USA.

HAMILTON

VISOMS HAMILTONO LIETUVIŲ ORGANIZACIJOMS.

Visų Hamiltono lietuvių organizacijų atstovų nutarimu (sausio / d.) apie rengiamą pasitikėjimą ar kultūrinį pramogų datų pranešimą, k. l. b. Hamiltono ap. valdybos reikalų vedėjui, šiuo skelbimu, kad sekancios dienos jau yra rezervuotos:

1. Kovo 17 d. HLDMT „Aukuras“ premjera — „Vanduo Canitogar“.

2. Kovo 31 d. HLSK „Kovas“ sokių vakaras su supimu.

3. Balandžio / d. Ateitinių k-pas sokių vakaras.

4. Balandžio 14 d. KLB Hamiltono ap. rengiamas „Pavasario sutikimas“ — sokiai su supimu.

K. Baronas, KLB Hamiltono ap. reikalų vedėjas.

PAVYZDINGAS SOCIALDE MOKRAIŲ VAKARAS.

Sausio 13 d. Central salėje, hamiltoniečiai lietuvių socialdemokratų surengė gražų ir linksmą sokių vakarą. Į šį vakarą palankiai pžiūrėjo senieji Kanados lietuvių ir gausi savo apsuokymu parodė, kad jie naujų ateivių, ypač tų, kurie aktyviai reiskiasi kovoje už kitių socialistinių idealų įgyvendinimą, nevengia. Ir džiaugu buvo matyti, kai prieš 20 — 30 metų atvykę lietuvių su naujais ateiviais, jaukioje šeimyniskoj nuotaikoj dalinosi savo vargas ir džiaugsmus.

Pats vakaras iš techniškos pusės imant darė malonų įspūdį. Visur reikėsi pavyzdinga tvarka, malonus rengėjų rūpinimasis svečiais ir gražus aptarnavimas. Be to, lietuviški valgiai, kaip košeliene, vėdarai, kugelis ir kiti, teikė savotišką patrauklumo. Tikriausiai, rengėjai nesitikėjo susilaukti tiek daug svečių, nes pritrūko ir tų skanių valgių ir kai kurių gerimų. Bešokant, besikalbant ir besilinksminant, greitai pra-

bego tas gražus vakaras ir nebebuvo ten skirstytas į namus. Linkėtina, kad lietuvių socialdemokratų daugiau tokių vakarų surengtų visuomenė. Antanas Viengungis.

SUNKIAI SERGA LIETUVIS

Jau dvi savaitės, kai Hamiltono General Hospital guli netuvius P. Pienys, kuris sunkiai serga dideliu kraujapiludžiu. Lietuviai ligonį lanko.

BUKIME ATSAKUS!

Neseniai Hamiltone vienas namitonietis, (is pavardes sprendžiant — siavų tautybes), prie aiaus stiklo, susipazino su atvykusiu atostogų is kasykių „aukso žinovu“. Po praleistų keletos gražių dienelių, vieną dieną pas hamiltonietį atvyko nepažįstamas vyras, siuntydamas jam piną maišuką aukso ir tai pigia kama, kadangi jam esą pinigai labai reikalingi, o jis neturįs laiko jieskoti pirkejų. Pateiktas aukšas pas „žinovą“ atostogiuoklį ir nustatčius, kad jis tikras, hamiltonietis sumokejo tikrai nebrangiai — tik \$ 3.000. Reikėjo aukšas parduoti, tačiau nuvaziavus į Niagara Falls, pas tikrąjį žinovą, pasirodė, kad tai esąs pasprasciausias vario grūdėnų mišyns.

Šiuo įvykiu susidomėjo ir Hamiltono policija, tačiau nei „aukso žinovo“, nei pardavėjo iki šiol nesurado.

Kbr.

KIRKLANDIEČIAI NEPA-MIRŠTA SAVO TAUTIEČIŲ

Daugelis lietuvių apeliavo į šiaurės miestelį — jų vieton, atvyko kiti. Tačiau bendras skaičius yra mažas — per 30 asmenų; įskaitant ir prieauklį. Organizacimo veikimo nera. Tačiau reikalui ištikus, aptaria mi reikalai šeimų rateliuose. Taip buvo nutarta sušelpiti pp.

WELLANDO LIETUVIŲ GYVENIMAS.

Welland, Ont. Wellande iršinas, kaip juokaujama, leng-apylinkėje iki šiol snūduriavę sunkiosios pramonės fabrikai visu įkarsiu pradėjo darbą. Imsų lietuviškoji kolonija kas dien dideja. Atvaziavo lietuvių is toimesnių provincijų, kasykių, miškų ir gavę darbą, tikisi pastoviai įsikurti. Į fabrikus patekti nera sunku, o atlyginimai svyruoja tarp 1,18 — 1,34 pradedantiems.

Mūsų apylinkėje gausu lietuvisko prieaugiaus — cia gimusių, priešmokyklinio, mokyklinio ir vid. mokyklų amžiaus vaikų. Deja, lietuvių į jų širdes skiepijama tik tėvų. Prieš kurį laiką A. L. O. K-tas buvo susaukęs tėvų pasitarimą lietuviskos mokyklos reikalų, bet iki šiol mokyklos dar neturime. Labai skaudu, kad tautos atžalynui grėsia nutaitejimo pavojus, nes vaikai pradeda tarp savęs vartoti anglių kalbą ir arba visai neišmoks lietuviškai skaityti bei rašyti arba, jei jau buvo pramokę anksčiau, pamirs.

Švenčių proga Wellande nežinomi autoriai ir leidėjai išleido humoro laikraštėlį „Pelėda“. Deja, savo tikslą „Pelėda“ neat siekė, nes iš rimtų dalykų padarė humorą, o iš humoro — rimtus dalykus.

Wellando lietuvių visada buvo ir yra labai jautrūs tautos reikalams ir mielai aukoja tėvynės vadavimo reikalams arba artimo pagalbai. Paskutiniu laiku pradėjo sklisti gandai, kad aukų rinkėjai neatidžiai atlieka savo darbą, kaip tai pameta aukų lapus ir pan. A. L. O. K-tas turėtų atkreipti į tai dėmesį ir išaiškinti, ar tai piktos valios žmonių leidžiamas gandas, norint trukdyti šių kilnių darbų ar tikrai tai kurie aukų rinkėjai nerūpestingai atlieka jiems patikėtas pareigas.

Iš prigimties darbštūs lietuvių per trejus čia išgyventus metus gana gražiai įsikūrė. Vien iš savo darbo sutaupų ne mažas skaičius įsigijo nuosavus namus, o susėdę į savas ma-

Armalius. Aukavo visi tautiečiai ir sudėjo 56 dol., kurie buvo pasiūsti skubos keliu pp. Ar maliams dar prieš pat Kalėdas.

A. P.

Rimas Borūnis.

IŠVYKO RYZTINGA LIETUVAI

Vancouveris, B. C. Kiek daug gani nuveikti viena energinga moteris, parodo p. Doms Kaunaites pavyzdys.

Jinai pati vos prieš porą metų pasiekusi šį laisvės krastą, nors nedaug laiko teturėdama, aktyviai dalyvavo organizaciniame Vancouverio lietuvių gyvenime, vadovavo tautiniams šokiams, išgarsėjo pati ir išgarino lietuvių vardą vietinėje anglių spaudoje.

Negana to. Per tą laiką šešioms giminėms ir draugams bei pažįstamiems sudarė dokumentus atvykti į Kanadą. Tiegi, savo ruožtu, dabar jau kvieciai kitus, šeimyniškai kalbant, p. Domsutes emigracinius anūkus. Tai tik žiurek: kiek per ją vieną ir jos atkviestuosius privažiuos lietuvių į šį viltingą krastą!

Panele Doma nesnaudė ir savo asmeniškai atities užtikrinimui: ryztinčiai griebsi mokytis kirpejos amato, įstojo į kosmetikos kolegiją, kurią neseniai pasizymejusi baigė ir gavė kosmetikos mokslų magistrės laipsnį, kas jai duos teisę — jeigu jinai nebūtų per daug kukli — prie savo pavarde prididėti tris titulo raides: M. S. C. Jinai kartu išsilaikė ir B. C. vaistybinių egzaminus — gali ne tik pati atidaryti savo kirpyklą, bet ir kitus mokytį to amato!

Taigi, pagaliau, po kantraus vargo jai atsivėrė keliai į sava rankišką gyvenimą. Ir jinai ilgai delsti nemano. Tuojau pat nusprendė ir išvykti į Torontą, pasiryžusi darbuotis jau naujoje savo specialybėje.

Mums, Vancouveriui, buvo garbė turėti ją čia, bet kad jinai išvyko — tai nors mūsų gražiausi linkėjimai telydi ją naujoje, didesnėje lietuvių kolonijoje: ir toliau taip ryztinčiai darbuotis mūsų tautos labui ir kurti ramiai bei užtikrintai ateitį sau pačiai! Nendrė.

VESTUVĖSE SURINKO GIMNAZIJAI AUKŲ.

Noranda, P. Q. Albinas Tautkevičius ir Valerija Kacinskaitė vasario mėn. 4 d. sukūrė lietuvišką šeimą. Jungtyvės įvyko anglių katalikų baznycioje. Laikė šluobą ir misų giedoją lietuvių choras.

Albinas cia gyvena jau daugiau kaip dveji metai ir yra veiklus mūsų bendruomenės narys, dalyvauja jos valdyboje.

Valerija atsikėlė neseniai iš Winnipeg'o ir prisidėjo prie bendruomenės veiklos.

Tiek Albinas, tiek Valerija turi jautrias širdis pasilinkusiems mūsų broliams bei sesėms Vokietijoje ir juos paremti visuomet prisideda.

Tenka palinkėti mūsų jauna vėžiama geriausios laimės, ilgiausių metų ir nepamiršti mūsų brangios tėvynės.

Laikė pobūvio surinkta, 16 vasario gimnazijos — Vokietijoje — reikalams \$ 26, kuriuos prašome „Nepriklausomos Lietuvos“ redaktoriaus persiųsti gimnazijai, arba perduoti tai organizacijai, kuri šiuo reikalu rūpinasi.

MES KURSIME TIK LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ!

Londonas, Ont. Lietuvių klebonas kun. V. Rudzinskis, užbaigdamas pokalėdinių vedybų sezoną, Sv. Petro katedroj amžinu ryšiu moterystei sujungė naująkurius Stasį Kerą, neseniai atsikėlusį iš J. A. V-bių ir Birutę Pociūtę, prieš porą metų Kanadon atvykusią iš Vokietijos. Pamaldų metu giedojo operos solistė M. A. Rogers.

Vestuvinės vaišės įvyko jau nosios tėvų ir vyresniojo brolio prieš ketvirtą mėnesių įsi-gygtuos namuose ir praėjo linksmo lietuviškos sutartinės nuotakoj, šūkiu: Mes kursime tik lietuvišką šeimą!

Teišsipildo bendras kalbėtojų ir sveikintojų linkėjimas: naujoji šeima, pati ir savo ateities kartoj, tebūna lietuviška ir laiminga!

F.

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market“

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS,

251 St. John St. Longueil. Telefonas: 7578.

Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.

20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.

PAFIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

DEMESIO

Villasalėčiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ, ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST. AMherst 0694

80% mokesčių mokėtojų, kurie tiksliai, pagal įstatymą, buvo užpildę pajamų mokesčių blankus, gavo

\$ 100

ir daugiau grąžintų 1950 metais įmokėjimų. Žinoma, šiais metais ir Jūs galite būti laimingųjų tarpe. Pajamų mokesčių blankus užpildė ir kitus su mokesčiais susijusius reikalus sutvarko prityrę specialistai.

Užsikite arba parašykite

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS ĮSTAIGA

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

TEL. FI. 2682

Marche BOULEVARD Market

SAV. PAUL GUDAS,

MĖSA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVĖS.

6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių angliškių medžiagų. Darbas atliekamas

SĄŽININGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clares Av. e, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

Jei norite pirkti ar parduoti namus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

ATEITIS BE ROPESČŲ.

ŠEIMA APROPINTA.

Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsiūrausi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečiams vaikams.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel.

TR 2050, priima patarėjams įvairius laikrodžius.

Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už patarėjus garantuoja.

Kreiptis vakarais po 6.30 val

PASIDARYKIM ATEITĮ BE ROPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudimo agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užsikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemeunt,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Kasdien rytais iki 9 val.
Pirm., antrd. ir ketvirtad.
Vakarais nuo 6 iki 10 val.

RENE BOURDAGES Reg'd

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS

Specializuojaus užsakymais paštu (mail orders) iš visų Kanados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf

įėjimas: 4504 Brebeuf street, Telefonas FR 9141

MŪSŲ SPORTAS

„VYTIES“ KREPŠININKŲ PERGARLĖ

[Šių m. vasario mėn. 11 d. lietuvius geriausioj formoj: įvykusios lemiamos rungtynės tarp lietuvių sportininkų ir St. Vladimir aukšt. mokyklos auklėtinių atnešė vytiesiems kietai iškovotą pergalę ir kartu teisę dalyvauti Toronto svetimų šalių varžybų 4 geriausiai pasirodžiusių komandų baigiamąjame play-off. Į jį pakliuvo ukrainiečių Westend, japonų Mustang, lenkų St. Stan ir lietuvių Vytis.

Erdvioje UNT salėje žaidimą pradėjo vyčiai ir iki puslaikio vidurio laiko nežymų taškų vedimą. Sustiprinti vladimiriečiai didelėmis pastangomis perima iniciatyvą ir netrukus persveria rezultatą savo naudai, kol prieš pabaigą M. Ignatavičiaus ir M. Duliūno metimas, kėlinys išplėšiamas.

Antras puslaikis pradėdamas gražių vyčių susižaidimu, kuriame prie St. Mackevičiaus vadovybės gražiai prisiderina latvis Miežitis, M. Ignatavičius, M. Duliūnas ir kiti. Pasėkmė pakyla iki 14 taškų skirtumo. Šitas laikotarpis rodo

Taškus vytiesiems pelnė: M. Duliūnas 9, M. Ignatavičius 15, St. Mackevičius 10, Miežitis 14, B. Beržanskis 5 ir Naras 0.

BALTICKA

Lietuviai batsiuvis.
Pataisymai ir užsakymai.
5355 Verdun Ave. VERDUN
Tel. HE 4547.

DOMINION AGENCIES BUREAU 16 Woolworth Bldg., PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Canada, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuos darbus, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ.

PARDUODAME GATAVUS PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, išskyrus telefonu JU 4773.
— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —
— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

JUNA Valet Service

SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.

Valome, taisome ir dažome vyriškus ir moteriškus rūbus. Be to, valome vestuvines suknelas, langų užuolaidas (lengvas ir sunkias).
Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas sąžiningai.
210 Dorchester St. W., Montreal. Tel. LA 2958.

PADEKOS

VIEŠA PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju Pp. J. ir O. Bajorams ir mūsų dukrelei Jenny už surengtą mano gimto dieno progą staigmeną.

Gudriu suplanavimu rengėjų buvom iškviesti pas P-nus Širvydus praleisti vakarą, praėjus valandai laiko mūsų dukrelė skambino telefonu, kad būtinai grįžtume namo ir parsivesume P. Širvydienę, nes kažkol i nežinomi žmonės atvykę pas mus...

Aš pro ašaras prašiau P. Širvydienę, kad ji vyktų drauge su mumis, nes kažkas bloga yra atsikę namuose.

Parvykus, vietoj blogumų, išvydau pilną kambarį linksmų svečių pasitinkančių mus su Gimtadienio Daina, o stalas apdėtas įvairiais gėrimais, valgiais ir gėlėmis, ir padėta brangi dovana. Dėkoju Širvydų šeimai už gėles, svečiams už atsilankymą, būtent: Mr. & Mrs. Ouimet, Mr. & Mrs. Tamko, P. Visbarienė, P. Kiplienė, P. Keršulienė. Dėkoju už vėliau prisijusias dovanas P-lės B. Žaganavičiūtės, Mr. & Mrs. Paul, Mr. & Mrs. Ouimet.

Rengėjai ir svečiai ilgai, ilgai būsite mano atminty.

Marijona Kriauciūnienė.

Mane Montrealy labai gražiai pasitikusiems, priėmusiems ir labai nuoširdžiai svečinusiems p. Broniui Jazokui, p. Petriui Verikiui, pp. Salalų šeimai ir pp. Stropams ta-

riu didelį ir nuoširdų ačiū. Ilgesnis mano viešėjimas Montrealy, mielių bičiulių dėka, man buvo mielas ir labai malonus. Už tai esu visiems labai dėkingas.

Petras Razanas.

* * *

Širdingai ačiū visiems rengėjams, (apgavėjams), šeiminiškėms, gėsdoriams. Šv. K. P. Klebonui ir visiems giminiams, mūsų brangiems draugams, kurie dalyvavo toje taip slapta mums surengtoje 20-ties metų vedybų sukaktuvėms paminėti puotoje. Širdingiausias ačiū už taip gražias dovanas, kurios mums bus visados atmintis. Ačiū visiems sveikintojams už taip gražiai pasakytas mums kalbas ir linkėjimus, kurie paliks mūsų širdyse visados.

Nuoširdus ačiū Aušros Vartų Parapijos Klebonui Tėvui J. Kubiliui už sveikinimą telegrama.

Iz. ir K. Ambrasai.

* * *

Yra sakoma: „Geriau vėliau negu niekad“. Nors jau keletas savaitių praslinko nuo Šv. Onos 40 metų minėjimo vakarienos, sausio 28 d., bet negalime užtylėti neišreiškę savo dėkingumo žodį.

Ačiū geriamam parapijos klebonui J. Bobinui už visą rūpestį ir pagalbą laike vakarienos parapijos komitetui už sąlygą ir didelį padėjimą ir sutvarkymą, kartu dėkui ir kitiems ponams už padėjimą, nes mes senosios moterys nebūtume užtektinai pajėgios tiems darbams. Laikė vakarienos už išreiktus linkėjimus nuoširdžiai

dėkui Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. J. Bobinui, Aušros Vartų parapijos klebonui Tėvui J. Kubiliui, Kun. Rickui, neseniai atvykusiam iš tremties, S. V. imigracijos inspektorui V. Širvydai, advokatui Daukšai, L. V. K. pirmininkui D. Norkeliūnui, Šv. Elzbiotos moterų dr. jos pirm. O. Motuzienciai. Už prisijusias linkėjimus laukiais, Kun. V. Stankūnui ir K. L. Katalikių Moterų Dr. Centro Valdybai Toronte, kurį prisijusios pirmininkė A. Užupienė ir sekretorė M. Jakušenaitė. Taipgi ačiū mūsų pirminių draugijos įsteigėjų na rių sūnams dviem „Vincukams“, pp. Kajeckui ir Bebeliui už linksmas daineles, o mūsų muzikui K. Žižiūnui už akomponavimą jų malonių dainų.

Nuoširdus dėkui visoms šeiminiškėms už pagaminimą skanių valgių. Panelėms ir ponoms už patarnavimą prie stalo. Visiems aukavusiems valgius ir kitas dovanas labai didelis ačiū. Dėkui visiems dalyviams ir muzikantams.

Labai atsiprašome, jog negalėjome visų vardų pažymėti, nes spaudoj nebuvo vietos.

Šv. Onos Komitetas.

Nuoširdžiai dėkojame ponams Aug. ir El. Frenzeliams už suruošimą mums vedybinių vaišių savame ūkyje, ir už teisingą globą bei rūpestį mumis. Linkime, kad tamstų teikiamas pasiaukavimas, rūpestis ir meilė saviems tautiečiams būtų pavyzdžiu visiems lietuviams. Taip pat gili mūsų padėka Panelėms Morkūnaitėms — nuotakingoms šeiminiškėms ponoms Sof. Pyžuvienėi ir Olgai Krigerienei, o mūsų mieliesiems svečiams už gausias dovanas ir linksmą nuotaką.

Liekame jums visiems dėkingi.

Ig. ir L. Ramonai.

PAJIESKOJIMAI

— Eleonora Kupstienė, iš buv. „Lituanica“ stovyklos Oldenburge — prašoma atsilipti J. Aneliūnienei, 215 — 2nd Ave Ville Le Salle, Montreal, Que.

IŠNUOMOJAMAS

ramiai materiai, švarus kambarys su virtuve ir karštu vandeniu ir šaldytuvu, miesto centre — 1191 Crescent St., Apt. 5. Asmeniškai kreiptis kasdien po darbo valandų. Tel. UN 1003.

NAUJA MODERNI LIETUVIŠKA

Vyriškų rūbų krautuvė

Paltai ir kostiumai parduodami ir siuvami pagal Jūsų užsakymą. Skrybėlės, megztukai, viršutiniai ir apatiniai baltiniai, kojinės, pirštinės ir kt.

Visų dalykų didelis pasirinkimas.

NUOLAI DOS LIETUVIAMS 10 %.

Nuo š. m. vasario 10 d. dėl vilnų pasaulyje trūkumo, vilnoniams rūbams kainos bus labai daug aukštesnės.

DERBY MEN'S SHOP

SAV. C. SALMONAITIS.
2576 Yonge St. Toronto.
TEL. Hy 9624.

PARDUODU TABAKO ŪKIUS

su mažais įmokėjimais

Charles POCIUS - REAL ESTATE BROKER

and

INSURANCE AGENCY, TILLSONBURG, Ont.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

DOMAS BUČINSKAS

GENERALINIS APDRAUDEJAS

Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka visų rūšių apdraudimus, geriausiomis sąlygomis.

Skambinkite telefonu arba u žiekitė:

Kasdien:
Nuo 9 ryto iki 7 vak.
Tel. Fa 6844

Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 10 vak.
3664 St. Famille St.
Montreal, Que.
Tel. Ha 6708

KAILINIAI PALTAI

IR PUSPALČIAI:

Karakuliniai \$ 400.00 — 500.00
Beaver (kojyčių) \$ 140.00 — 175.00
\$ 850.00

Garantuojamas geras ir greitas darbas. Vietoje galima pasirinkti ir šių rūšių: Mink, Steinmarder ir kt. Galima ir išsimokėjimui.

A. KOTKAS.

1481 Bishop St. Apt. 3. Montreal. Tel.: BE 4075

Edmond COURCHESNE

Advokatas

CIVILINĖS IR KRIMINALINĖS BYLOS.

10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308

TEL. HA 4607 MONTREAL.

Edouard MONDOR

Notaras

10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308.

TEL. LA 5022 MONTREAL.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apšalčius nuo lietaus uždedami jiems "Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokias rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinius lengvus ir sunkius. Sutausome rūbus (išrūmus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:
J. Kriauciūnas
J. Matulaitis
A. Majauskas

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.

Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

Siuntinys Nr. 14—\$ 5.70

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. cukraus

1 sv. marmelado

1 sv. kiaulienos mėsos

2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

4 sv. degintos kavos

4 1/2 sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 21—\$ 6.10

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

14 ozs. kondens. pieno

2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 23—\$ 7.70

5 sv. rūkytų lašinių

5 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 24—\$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

5 sv. degintos kavos

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40%rieb.

Siuntinys Nr. 25

E. 10 sv. kiaulinių taukų

\$ 5.50

C. 15sv. kiaulinių taukų

\$ 7.40

Siuntinys Nr. 30

A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.40

B. 5 sv. degintos kavos \$ 6.75

C. 4 sv. deg. kavos

(i pr. zoną) \$ 6.00

Siuntinys Nr. 94

A. 5 sv. šokolado \$ 5.30

C. 5 sv. kakavos \$ 4.50

L. 5 sv. margarino \$ 3.70

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

Siuntinys Nr. 1—\$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3—\$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5—\$ 5.20

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

2 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.60

B. 20 sv. cukraus—\$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12—\$ 5.90

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

3 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

MONTREAL

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS MONTREALY

Šiomet Montrealio lietuviai labai gražiai paminėjo 33-sias Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuves. Vasario 18 d. Aušros Vartų bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo Lietuvos ir organizacijų, juodais kaspinais perrištos vėlavos. Mišias laikė ir pamokslą pasakė klebonas dr. Kubilius, mišių metu giedojo op. sol. E. Kardelienė, smuiku grojo p. Judzentavičius ir giedojo mišrus choras. 15 val. 30 min. iš CKLC radiofono kalbėjo lietuviškai ir prancūziškai p. St. Daukša ir giedojo op. sol. Kardelienė.

16 val. Plateau salėje buvo iškilmingas aktas, kurį pradejo šventės kom. pirm. S. Kęsgaila apžvalginę kalba. Jis paprašė kritikus už laisvę pagerbti susikaupimu, plačiau angliškai kalbėjo KLB-LOKO ir KLCT pirm. p. P. Juškevičienė. Tautos Fondo vaju gražiu žodžiu atidarė p. M. Arlauskaitė. Gražias sveikinimo kalbas pasakė Montrealio arkivyskupo ir burmistro atstovai, latviai, estai, ukrainai; lenkai prisiuntė sveikinimo telegramą.

Pasibaigus sveikinimams, buvo priimta rezoliucija, kuri dėdama skyrium.

Meninėje dalyje B. Pūkele vičiūtė ir L. Barauskas deklamavo Brazdžionio eilėraščius, B. Vaitkunaitė šoko Bacevičiaus Viziją ir 4 sūktinius, B. Zaganavičiūtė dainavo T. Kelpšos, Nabažo ir Šimkaus dainas, K. Smilgevičius skambino fortepijonu Gruodžio Raudą ir Čiurlionio preliudus, A. Dikinis skaitė Sruogos K. Sapiegos monologą, E. Kardelienė dainavo Gailevičiaus, T. Kelpšos, K. V. Banaicio ir J. Gruodžio solo dainas, akomponuojant K. Steineriui ir koncertą užbaigė mišrus muz. A. Piešinios vedamas choras.

Publikos buvo pilna erdvi Plateau salė.

MŪSŲ MAŽIEJI MINĖJO VASARIO 16 D.

Ville Lasalle šeštadieninę lietuvių mokyklą vasario 17 dieną minėjo Lietuvos nepriklausomybės šventę. Gražioje mokyklos salėje stalą puošė tautinė vėliava su gedulo ženklu.

Mokyt. Ališauskas laikė tai diena prižiūrytą paskaitą. Paškaitos metu buvo pagerbti visi kovotojai kritę dėl Lietuvos laisvės.

Po paskaitos mokiniai atliko programą. Mažasis Emiliukas Knystautas jausmingai padeklamavo Vaidiūčio „Yra šalis, kur upės teka“; Ilona Pilypaitė — „Paliki už durų kasdienius vargus“; Gorytė Eglė — „Pasakyk, mamytelė!“, p. Kardelienės mokinės Ina Šipelytė ir Silvija Pakulytė labai gražiai paskambino pianinu. Elyvra

REIKALINGA MERGAITĖ namų ruošai angliškai kalbančioje šeimoje. Maloni aplinkuma, geras atlyginimas, prie tramvajaus linijos. Kreiptis pas Mrs. Schwan, 6237 DE Vimy Ave., Montreal. Tel. AT 9819.

REIKALINGA MERGAITĖ namų ruošai. Atskiras kambarys, Bendix skalbimas, geras atlyginimas. Skambinti tel. DE 1941 arba rašyti Mrs. McDonald Ave., Hampstead, Montreal.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

kreiptis vakarais nuo 6 val. 189 — 3th Ave Ville Lasalle.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS

5 kambarių. 6755 — 2nd Ave, Rosemount, nuo kovo 1-mos dienos bus galima įeiti gyventi.

REIKALINGAS BUTAS

4 asmenų šeimai iš 4 — 5 kambarių su šildymo įrengimais, Verdune. Turį ar žiną tokį butą, malonėkite pranešti Iz. Mačiškai, darbo metu, telef. DE 3906.

Mikalajūnaitė ir E. Gorytė padainavo „Tu mano motinėle“. Po to visi mokiniai padainavo: „Minties sparnais aš skrendu vis tolyn, tolyn“.

Minėjimas baigtas tradicine malda „Dieve Geriausias, gražink mūsų tėvynei laisvę“.

BUS SKAUČIŲ VAKARAS - KONCERTAS.

Balandžio 7 d. 6.30 val. vakare Montrealio skaučių „Neringos“ tuntas ruošia vakarą — koncertą. Į programą įeina montažinis vaizdelis ir baletas „Sueguolė ir 7 Nykštukai“. Tarp programos dalių — margučių konkursas, po to — žaidimai ir šokiai.

STALO TENISO TURNYRAS

Šį sekmadienį, antrą val. p. Aušros Vartų parapijos salėje, įvyksta stalo teniso turnyras. Stipresnėms jėgoms sudaryti, nes kitą sekmadienį numatomas revanšo rungtynės su ukraiņiečiais.

Visi norintieji turnyre dalyvauti, registruojasi pas Vytą Žilinską, 6141A Hamilton St., Ville Emard, tel. FI 6582.

AMALGAMEITIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 21 d. po darbo Montrealio unijos namuose — 2020 Clarke Street — 242 skrydas (lokalas) įvyko reprezentacinis narių susirinkimas.

Amalgameitų unijoje šios pa skirties susirinkimai praktikuojami kiekvienais metais. Juose prisimenama praėties organizacinės veiklos vystymasis ir atsiiekti darbininkų laimėjimai. Vaizduose dėliai rodomos filmos. Susirinkimai baigiasi pruoštais užkandžiais bei draugiškais pasikalbėjimais.

Šiais metais be šių visų tradicinių veiksmų dar buvo pakviesti kalbėtojai, iš lietuvių J. Kardelis iš lenkų M. Rybickowski, kurie platesne forma pasisakė apie pasaulinį profesinį darbininkų judėjimą.

Amalgameitų arba siuvėjų profesinėje organizacijoje dalyvauja gana didelis kiekis lietuvių. Lokalui vadovauja taip pat lietuvis p. Telenis, o organizacijos ryšininku su kitomis prof. organizacijomis yra p. Russelis. Aktyvių veikėjų tarpe yra p. Paukštai ir kiti lietuviai.

Labai svarbu yra, kad visi siuvėjų amatu besiverčią lietuvių visi aktingai dalyvautų prof. organizacijoje, nes tik tai bendromis jėgomis galima daugiausia laimėti.

GRIPŲ EPIDEMIJA DAR NESIBAIGĖ

Montrealy jau trejetas savaitę kai siaučia gripo epidemija. Prieš savaitę buvo perpildytos visos miesto ligoninės. Yra ir mirties atsitikimų, nors mirtinumas palyginti nėra didelis.

Praėjusį „NL“ numerį leidžiant, vienu metu gripas buvo paguldęs į lovą visus jos darbininkus, todėl ir 200-sis numeris nebuvo tvarkingas.

Epidemijos metu, kiek žinoma, susirgo ir mirė pas pp. Matulius, Ville Lasalle, gyvenęs p. Benediktas Bielskis, sulaukęs 76 m. amžiaus.

„SKUNKĖ“ JAU PASIRODĖ

Humoristinis laikraštis „Skunkė“, leidžiamas Kanadoje, o atspausdintas Brazilijoje, jau pasirodė. Kas nori jį gauti, gali kreiptis į „NL“ redakciją. Numerio kaina 25 ct.

SLA 123 KUOPOS

narių mėnesinis susirinkimas įvyks vasario 25 d., 12 val. 30 min. pp. 377 Wilbrord Ave,

Latvių savišalpos draugija „DAUGAVAS VANAGI“ š. m. kovo mėn. 4 d. Montrealyje, 348 Iberville st. (Rumunian hall) rengia pirmojo Latvių Kariuomenės vado pulkininko OSKARO KALPAKO minėjimo koncertą.

Dalyvauja smuikininkas LINDBERGS

ir pianistė

EDITE TIMMERMANIS

Bilietai \$ 1.—. Moksleiviams \$ 0.50.
Pradžią 7 v. v.

Izabelė ir Kazimieras Ambras zai, žinomieji Montrealio lietuvių veikėjai, šiomis dienomis atšventę 20 metų vedybines sukaktuves.

Verdune. Susirinkimas bus trumpas. Prašome ypač atsilankyti tuos, kurie turi apsimokėti nario mokesčius. Šiuo metu kuopos narių tarpe jau yra sergančių ir jiems bus išmokėta ligonio pašalpa.

ROSMONTIEČIAMS ŽINOTINA

Vaikučiai, norintieji lankyti Rosmoutpe lietuvių šeštadienį ne mokyklą, renkasi šeštadienį 2 val. pp. į St. Francois mokyklą — Dundurand g-vė 3580 Nr. St. Francois mokykla yra Dundurand g-vės ir 15 aven. kampe. Važiuoti Masson arba Rosemount tramvajais iki 15 aven. Prie mokyklos prieina ir Mount Royal tramvajus (Masson g-vė), todėl vaikai, gyvenę prie Mount — Royal tramvajaus linijos, be ypatingų sunkumų gali lankyti mokyklą.

Atėjami atsiėskite turimus vadovėlius: Lietuvių k., Lietuvos istorijos ir Lietuvos geografijos. J. Jankaitis.

ORGANIZUOJASI MOTERŲ KREPŠINIO KOMANDA.

Be esančių 2 vyrų krepšinio komandų, šiomis dienomis pradėjo organizuotis ir moterų krepšininės. Be to, jei atsirastų galinčių žaisti, numatoma suorganizuoti moterų tinklinį bei stalo tenisą. Treniruotės numatomos Aušros Vartų parapijos salėje trečiadieniais nuo 7 iki 9 val. ir sekmadieniais nuo 5 iki 7 val. vakaro. Visos moterys, galinčios minėtose sporto

kėse, kiek iš tikrųjų žmonių bus priimta.

Amb. Grady: Ligšiol teikta parama Iranui, 1951 m. bus ketletą kartų didesnė už praėjusių metų paskolą ir dovanotus ginklus.

„H. Tribune“: Iš informuotų šaltinių patiriama, kad Kipro saloj bus įrengta amerikiečių oro bazė. Kipras yra 1500 mylių nuo Maskvos. JAV paprašė britus leisti dar 13 kitų jų bazių Art. Rytuose ir Vidur žemio jūros erdvę.

M. Riggins: J. Dulles Japonijai pasiūlyta sutartis numato amerikiečių dalinių palikimą. Taigi atakuojantis Japoniją iššauktų tuoj pat JAV prieš puolį, taikomą ir agresijos šaknis — Sovietų Rusiją.

J&S Alsop: Kinų geriausių armijų nuostoliai dabar tolygūs vienai divizijai per dieną. Visai suprantama, kad Mao nuskubėjo Maskvoti tartinis dėl pasikeitusių aplinkybių. Jiems belieka pripažinti nepasisekimą — kaip tai savo laikų įvykių atšaukiant Berlyno blokadą — arba pradėti generalinį puolimą. Antrasis atvejis visai galimas. Komunistų pasirinkimas nulems Azijos ateitį ir tolimesnį Sovietų politikos kryptį Europoje.

W. S. Journal: JAV gyn. dep. pasekret. A. Rosenberg pas informavo kongresą dėl naujo pasiūlymo sumažinti reikalavimus šaukiant naujokus kariuo-

šakose dalyvauti, prašomos registruotis pas Jadvygą Baltuonienę — 5659 — 12 Ave, Rsm. ir Zosę Vizigirdaitę — 5668 Bannantyme Ave, Verdun.

VIEŠĖJO MONTREALY.

Apie mėnesį laiko viešėjo Montrealy p. Ražanas, atvykęs iš Oxbaw, iš už Winnipeg, kur jis dirba dėdės p. Baniulio ūky. P. Ražanas lankėsi „NL“ red. ir įsigijo pp. Baniulių dukrelei, kuri mokosi skambinti fortepijonu, lietuviškų gaidų. P. Ražanas dar žada pavišėti ir Toronto.

SUKAKTUVININKAI.

Šių metų vasario mėn. 10 d. Ville Lasalle, anglų skautų klubo patalpose įvyko Veronikos ir Jono Baltakių dvidešimt metų vedybinio gyvenimo sukaktuvių paminėjimas — staigmena.

Staigmenoje dalyvavo gan gausus būrys (apie 50 asmenų), pp. Baltakių prietelių, draugų ir giminių.

Staigmena, pravesta p. Sala lės, praėjo pakilioje nuotaikoje. Svečiai, prie gausiai aprūpintų skaniais valgiais ir gerimais stalų, lietuviškos dainos lydimi, smagiai praleido laiką iki antrųjų gaidžių.

Sukaktuvininiai buvo gražiai pasveikinti, o taip pat ir apdovanoti gražiomis dovanomis, o nuo giminių buvo apdovanoti atskira dovana ir puikioomis gėlėmis.

Politinių įvykių raida

„F. Post“: Numatomas gamybos civiliniams reikalams su siaurimasis, laukiamas medžiagų ir darbo jėgos stoka ir mokesčių padidėjimas prisidės prie automobilių perkėjų pagausėjimo. Kaip ir buvusio karo metu, daugelis perka naujas mašinas iš autorizuotų automobilių prekybininkų ir jas perleidžia vartotų mašinų pardavėjams gaudami \$ 100 „premijs“.

C. Wilson: Pramonė gauna užsakymus, ir greit ateis laikas kai visi pajus suvaržymus ir persiorganizavimą. Jau už pusantrų metų sunkioji pramonė galės pradėti masinę didžiųjų lėktuvų ir tankų gamybą.

„F. Post“: Didžiulis „Canada“ lėktuvų fabrikas, esąs Cartierville, atliko pasirošimus gaminti 50 F86E tipo lėktuvų per mėnesį. Šiam planui įvykdyti reikėtų per 7—8 mėn. padidinti darbininkų skaičių iki 10.000. Kadangi motorai gaunami iš JAV, tai savaitės reiks, gal mėnesių, kol paaiš-

kes, kiek iš tikrųjų žmonių bus priimta.

Amb. Grady: Ligšiol teikta parama Iranui, 1951 m. bus ketletą kartų didesnė už praėjusių metų paskolą ir dovanotus ginklus.

„H. Tribune“: Iš informuotų šaltinių patiriama, kad Kipro saloj bus įrengta amerikiečių oro bazė. Kipras yra 1500 mylių nuo Maskvos. JAV paprašė britus leisti dar 13 kitų jų bazių Art. Rytuose ir Vidur žemio jūros erdvę.

M. Riggins: J. Dulles Japonijai pasiūlyta sutartis numato amerikiečių dalinių palikimą. Taigi atakuojantis Japoniją iššauktų tuoj pat JAV prieš puolį, taikomą ir agresijos šaknis — Sovietų Rusiją.

J&S Alsop: Kinų geriausių armijų nuostoliai dabar tolygūs vienai divizijai per dieną. Visai suprantama, kad Mao nuskubėjo Maskvoti tartinis dėl pasikeitusių aplinkybių. Jiems belieka pripažinti nepasisekimą — kaip tai savo laikų įvykių atšaukiant Berlyno blokadą — arba pradėti generalinį puolimą. Antrasis atvejis visai galimas. Komunistų pasirinkimas nulems Azijos ateitį ir tolimesnį Sovietų politikos kryptį Europoje.

W. S. Journal: JAV gyn. dep. pasekret. A. Rosenberg pas informavo kongresą dėl naujo pasiūlymo sumažinti reikalavimus šaukiant naujokus kariuo-

TORONTO

TAUTOS ŠVENTĖ TORONTE

Lietuvos nepriklausomybės 33 metų sukaktis šiais metais Toronte praėjo žymiai išpūdinčiau, negu buvusiais kartais, nes čikagiečių „Dainavos“ ansamblis su muziku Stp. Sodeička, pasitalkinęs dar prof. Vl. Jakubėnų ir žinomą Amerikos lietuvių dainininką Algirdą Bražį, suteikė šventei nekasdienybės ir iškilmingumo toną.

Erdvioje Eaton auditorijoje minėjimą atidarė Toronto ALOK-o pirm. J. R. Simanavičius, kurio pakviesta visuomenė tylos minute pagerbė žuvusių laisvės kovotojų auką.

Gen. konsulas V. Gylis trumpai apžvelgė politinę pasaulio padėtį ir galimybes Lietuvai nusikratyti vergijos jungu, po ko O. Indrelienė lietuviškai ir angliškai perskaitė protesto rezoliucijas, kurių viena buvo adresuojama Kanados vyriausybei.

Koncertą išpildė svečiai dainaviečiai, kur tarp lietuviškų dainų pynės ir kančių muzikos garsų ansamblio solistai St. Klimaitė ir G. Peškienė gražiai pajavairino turiningą vakaro programą. Amerikietis dainininkas A. Brazis turėjo publikos simpatijas savo gerai pastatytu baritonu ir su įsijautimu atliktais lietuvių kompozitorių ir pasaulinės muzikos kūriniams.

Prieš paskutinį programos numerį St. Šimkaus kantatą „Atsiveikimas su Tėvyne“, šventės rengėjų vardu ansambliui buvo įteiktas padėkos ir įvertinimo adresas.

Sekandį dieną dainaviečiai suteikė Toronto visuomenei kitą malonią staigmeną, pravedę religinės muzikos koncertą (kanadiečių Sv. Petro bažnyčioje). Paskutiniame momente rūpinantis patalpomis Toront ALOK-ui draugiškai padėjo kun. P. Ažubalis. Po koncerto anglų dvasiškis nuoširdžiai pasveikino lietuvių ir išreiškė savo pasigėrėjimą lietuvišku menu. Chorų, solo ir mišriai atliekamų dalykus vargonais išpūdingai palydėjo prof. Vl. Jakubėnas.

DAINIEČIŲ SUSIRINKIMAS.

Šio mėnesio dainiečių susirinkimas įvyks pas p. M. Počiuvienę — 120a Carlton, vasario 23 dieną 8 valandą vakaro. Narės prašomos gausiai dalyvauti ir atsivesti naujų narių.

Sausio 26 d. įvykusiame mėniniame susirinkime iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad praėjusias savaites dainiečių pastangomis buvo pasiūstyta į Vokietiją per šimtą siuntinių. Visos pajamos buvo sukeltos aukomis ir viešais parengimais, už kurių sėkmingumą dainietės yra dėkingos lietuviškai visuomenei, nuoširdžiai remiančiai dainiečių pastangas.

Šis susirinkimas, 1951 m. įpareigojo valdybą iš šių mot. pir. M. F. Jokubynienę, vice-pirm. O. Kalinauskienę ir E. Loren-

SUIRO ITALIJOS KOMUNISTAI

Italijos komunistų partija visai suiro. Daugelis žymių komunistų, sužinoję, kad karo atveju Maskva reikalauja būti išdavikais Italijos, išėjo iš partijos. Po to prasidėjo masinis bėgimas iš partijos. Iš partijos pasitraukė keli parlamento nariai. Ligi paskutinio mėto Italijos kompartijos viešpatauja visiškai suirutė.

Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

menėn.

N. Y. Times: Iš naujai atliktų atominių sprogdimų, ketvirtasis, sukrėtęs Las Vegas miestą, esantį 70 mylių nuo meginimų vietos, lyg žemės drebejimas. Stebėtojų nuomone, šio eksperimento efektas buvo 2 — 3 kart stipresnis už bet kurį anksčiau darytą atominių sprogdimą. **Sentimus.**

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

— Paryžiuje vasario 16 d. mirė sulaukęs 81 m. amž. Nobelio laureatas, plačiai pagarsėjęs prancūzų rašytojas Andre Gide.

ciene, išd. V. Abromaitytė, sekr. O. Indrelienė.

Dainiečių grupę šiame susirinkime papildė pp. P. Frankie nė ir I. Butvydienė.

Po susirinkimo svetinga šeiminkė E. Beinorienė su dukra Alma, maloniai vaišino naries įvairiais skanėsiomis ir kava.

LIETUVIŲ AMATININKŲ, PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ

sąjungos „Verslas“ visuotinis narių susirinkimas įvyks vasario 25 dieną 3 val. pp. 404 Bathurst St. ukrainiečių salėje. Bus apyskaitos ir naujos valdybos rinkimai. Nariai prašomi visi dalyvauti. **Valdyba.**

KLMB TORONTO APY- LINKĖS SUSIRINKIMAS

Vasario 25 d., 404 Bathurst str. 3 val. po pietų įvyks visuotinis narių susirinkimas. Visos narės ir dar netapusios narėmis maloniai kviečiamos atvykti skaitlingai, išklausti pranešimų, išrinkti naujas pareigūnes ir aptarti visus organizaciją liečiančius reikalus bei numatyti ateities darbų vystymą.

NAUJIENA JAUNIMUI!

Balandžio 7 d. „Perkūnas“, skautai vyčiai ruošia linksmą su pajavairinimų programėlę, šokių vakarą YMCA salėje — College Dovercourt g-vių kam-pas.

Grieš Toronto universiteto studentų kapela. Jaunimui geriausia proga bus kaip pasižokti, taip ir pasiklausti puikių muzikos, jaukioje salėje.

TORONTO SK. VYČIAI,

sueigos metu savo tarpe paminėjo skautijos ikūrėjo R. Baden Powell 10 metų mirties sukaktuves. Draugovės sueiga pravedė ir išsamų referatą apie pasaulio skautijos šefą skaitė dr. vės adjutantas, vyr. skilt. Juozas Požėra.

Cia sudarytas jaun. sk. būrelis, kuriam vadovauja skilt. A. Gocetas.

Tunto tutininkui, psknt. Herbertui Stepaiciui išigijus biznį, laikinai tutininko pareigas eina psknt. Jeronimas Gaizutis.

Toronto išeinantis „Skautų Aidas“, patekęs į naujas rankas, turi tendencijos stiprėti tiek turinio, tiek techniškąjo atžvilgiu.

Toronto sk. vyčių I dr. vė iššaukė varžyboms vieną iš veiklesniųjų Čikagos šarasko var do sk. vyčių dr. vė. Varžybų objektan šalia skautiškos veiklos, bus kreipiamas dėmesys į visuomeninę veiklą, minėjimų rengimus, spaudos platinimą ir kt.

SULAUŽE KOJĄ.

Magdalena Kazlauskienė, ne seniai atvykusi iš tremties, eidama namties metu skersai gatvę Toronte buvo užgauta automašinos. Jai sulaužyta koja. Ji paguldyta St. Michaels ligoninėje.

JAV Į EUROPA SIŪS 4 DIVIZIJAS

Eisenhoweriui pasiūlius, JAV į Europą siųs dar 4 naujas divizijas — Europos saugumui sustiprinti ir atremti agresijai.

— Prancūzija tarėsi su Italija dėl bendro apsigynimo nuo užpuolimo.

— Prancūzija, atsilygindama tuo pačiu, suvaržė Albanijos ir Rumunijos diplomatų judėjimą.

— Prancūzijoje per praėjusius metus atsilankė 337.000 Amerikos turistų.

— Eisenhoweris savo štabą steigia prie Paryžiaus.

— Vengrijos darbininkai, nežūrint žiaurių komunistų represijų, sabotuoja darbą, už kurio atlyginimą jie negali pragyventi.

— Nevados dykumoj padarytas dar veinas atominis sprogdinimas.

— Italija karo tarnybą iš 12 mėnesių pailgino ligi 15.

— Bulgarijoje pasirodė antisovietiniai lapeliai.